

ప్రతిది నము ప్రకటింపబడును

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 21 వ తేది శుక్ర వారము

No. 17.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస బహుళ దశమి ౧౦.

సంచిక ౧౭

చదివినాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రము!!

For sale.

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

60. B. H. P రష్మను కుర్దాయలు

యింజను మంచి వర్కింగు ఆర్డరులో ఉన్నది.

కావలసినవారు యిక్కింద అడ్రసుకు వ్రాఖునలెను.

(39) చుండూరు నాగభూషణంగారు, బెజవాడ.

1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశయిష్టకరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారువీధి రంగూను, బర్మా. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు ఇనులకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశముచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ॥ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము. మెదడు దుర్బలము, మరపు, తలవేడిమి, వలబద్ధకము, ఒకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శిశుస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ॥ 1-0-0.

ముఖ్యమనింపు:—మా కాతాదారుల పోకర్కామై నాగకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 తంబుకెట్టివీధిలో మా బ్రాంచి తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగి కొరవము. వి. పి. ఆర్డరు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడవు. (594) పాశ్చాత్య వైద్యశాల పండితులు శ్రీశీతారావున వైద్యశాల మైసూరు.

BOOK TO STUDENTS! CURE GUARANTEED! SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్లమేహనివారణమాత్రలు.

(3473) 1 Tin of 30 pills per Re. 1-0-0

Sensational and startling results in 24 Hrs. Else money refunded. 2 pills alone stop emissions; cure wet dream astonishingly. 2 Tins suffice for radical cure. (A)

M. V. R. RAMACHANDRA RAO MARKET TANK, COCONADA

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్టు

నుపకర్త (కుహిని) వైద్యశాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్. రావుగారికల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి లేకుచుకొత్త చేయ

బడి స్నానమునకు మిక్కిలి నుఖము గాయుండును. 80 గాలనులనీరు పట్టును. వలయువారు ఆర్డరు తో రూ 1-0-0 అడ్రాసు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలుస్టేషను ద్వారముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రూ 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖర్చులుచేత (8486)

స్వదేశీ స్టోర్సు, 822 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రూ 0-4-0 (3541)

నర్తకులకు 100-కి 25 చొ॥ కమిషనియ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, నర్సింపురం, బందరు.

(8081) "కత్తకట్టలు"

కత్తకట్ట గల్లి గడము బాకుగు గలవి. సాగవైపు. 1-కి రూ॥ 4-0-0.

తెలుగు కొనువారి 161 ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చులేతే. వలయువారు ఆర్డరుతో కిరూపాయి

అడ్రాసు కంపెనీలకు వి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో

కట్టకు ఖండ్ లాక్ పోర్టు etc. కర్ణాటక, (గోదావరితీర్థం)

కెప్టెన్ జి. ఆర్. జి. ఎం. డి. కె. పేజీపుం.

బహుమనము

వైద్యవిద్య

అయురారోగ్యైక్యవ్యయలకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ,

(8198) 27, చీనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఇ సా న థే లే

నులేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కలిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉడయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమోతాదుచొప్పున తీసుకొనవలెను.

అస్టా

తిమురువాయువు, యూర్ట్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛిరోగము మున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమృతమైట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్టు - బొంబాయి.

Esanafele. ఇండియా, బర్మా సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు.

(25)

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావించవలెనని కోరు చున్నాము. ఆం॥ పు॥ వ్యవస్థాపకుడు.

PRINTERS & STATIONERS.

Fresh supplies of printings, writings and other class of papers, Strawboards, Calico etc., just received. For samples and rates write to:

T. SREENIVASACHARI, 56, ANDERSON STREET, MADRAS.

మొట్టమొదటి వ్యవసాయము

IX

(నిన్నటి తరువాయి)

మొట్టమొదటి వ్యవసాయము

మనదేశమందు కొంతవరకు వ్యవసాయము; కొందరు

గొట్టుతో చేయుదురు. ఆంధ్రదేశమునకు సాధారణముగా గొట్టుతో చేయుదురు. కాని ప్రాచీనకాలమునకు వాల మందికి గొట్టుగా చేయింపుట తెలియదు. వివిధ పద్ధతులను గురించి దాట్లకు విన్నవించు యివిధముగా ప్రాచీనమునకు: "కొట్టు" మొట్టమొదటియుగాలలో గొట్టును కట్టెలను వెదకెల్లము, ఆపద్ధతి యుద్ధమున దని పంతులు పద్ధతులను, విన్నవించు చున్న విధమును గురించి వాస్తవముగా తెలియజేసిన యితరము లేదు. కాస్తోక్తమైన వ్యవసాయ పద్ధతి యందు, వెదకెల్ల పద్ధతికి విరుద్ధము; మొట్టమొదటి వ్యవసాయములో సర్వవిధములు మనము కళపరచుకొననిది పరిశ్రమమునందున, వెదకెల్ల పద్ధతి ఎంతమాత్రమును కూడదు. అన్ని విధములైన పంటలు మొట్టమొదటి వ్యవసాయములో, గొట్టు సహాయమున సర్వవిధ పంటలలో పట్టకలసివేసెను. గొట్టుతో పట్టకలసిన అనుకూలమును ప్రత్యేకమేను. అందువలన విత్తులు అంతటను సమానముగా చేయుదును. సమానముగా విత్తులుండని యెవల వ్యవస్థయైనా కష్టించెడి స్థలములలో మొట్టమొదటి పంటను. కొన్ని సమయములందు నేలలో నిలిచి యుండెడి తేమ సహాయమున విత్తులు మొలకవలెను. కాబట్టి గొట్టుతో చేసినవ్యవసాయము విత్తులు బిటలాను; సమానముగా నుండును. మొట్టమొదటి సాధారణముగా కొంచెము తోపుగా నాటవలెను; గొట్టు సహాయము లేనిది లోతుగా నాటవలెను.....వాననిన నాటిగాళ్లలో నిలిచి చేళ్లకు ఎక్కువ వదుల భముగా లభించును.మొట్టమొదటి పంట గొట్టు ముఖ్య వ్యవస్థ. ప్రకృతి మెన్నో విధములయిన గొట్టులుగలవు. వాటిన్నిటినిగూర్చి తెలిసికొని ఏది అనుకూలమో దానిని కొనుట మంచి. మొట్టమొదటి సమానముగ పంటగోరెయెడల గొట్టుతో విత్తులు చేయవలసివచ్చెను.

విత్తులను చల్లినతరువాత మొక్కలు అధికముగా నుండినయెడల పండ్లపట్టును సహాయమున కొన్ని మొక్కలను వెళ్లగించి పంటచేయట మంచిది. దంతెతోలి వరుగుల సరి చేయవలయును. మొట్టమొదటి తేమ మొక్కలను ముఖ్యధారము. కాబట్టి నేలలో అప్పుడప్పుడు కడిమి, గుల్లతేని యుండవలయును. అందువలన తేమవృద్ధులు తిగును. కలుపు మొక్కలు పెరుగవు.

పంటకొరత.

ఏమైన విషయమందైనను, గొట్టును, భాగ్యమున నేలలోనుండి పంటతలన పంటించినచే. ఎంతవలెమును నేలలనుండి తీసికపోయెనా అంత పంటతలను నేలలో కొట్టవలెనా చము నేలల ఎల్లప్పుడు ఒకేరీతిగా పంటతలముగా నుండవలెనని కోరినయెడల, నేలలోనుండి లభించినదంతయు తీసికొని నేలలోనే దున్ని చేయవలయును. కాని సాధ్యపడదు. అట్టినితొలగించి, ఎంతవలెమును పంటతలము ప్రసించిన అంతయంచిది. అమెరికా దేశమునందు మొట్టమొదటి పంట సాధారణముగా ఎరువుచేయును. కాని వైశుమండి భాగ్యమునుమాత్రమే తీసికొనుదురు. కంకులు కొంచెము యంత్రమునును. దాని సహాయమున మొక్కలను కంకులను మాత్రమే కొని, గొట్టిని పొలములోనే వదలివెట్టుదురు. వానకురియుటమందుగా ఆగొట్టిని నేలలోకి జమపరచుకొని యున్నదురు. వానకురినప్పుడు చీకి నేలతో కలసి, నేలను బలపరుచును. వైశుల గుల్లబాటును. ఈ పద్ధతి వలన నేలలోని సారము చాల కొద్దిగా మాత్రమే వృథాపడినది. కాని మనదేశస్థులు ఆ విధముగా చేయుటకు అనుకూల పడవు. ఆదేశమునందు యంత్రసహాయముచే వ్యవసాయము బలము చేయుదురు. పశువులుండవలెను మేత యవసరములేదు. మనదేశమందు సమస్త సహాయమున వ్యవసాయము చేయుచుండుము. కాబట్టి మేతకు గొట్టి యవసరము. అమెరికాదేశమునందు గొట్టిని నేలలో దున్ని చేయుదు, ఎరువును ఏమాత్రము వేరకక 20 సంవత్సరములకాలము పంటలు పుష్కలముగ పండుటయే గాక, నేలల సత్వము యధికమయినదని సహితము చెప్పుదురు. ప్రకృతిను "కంట్రైండ్ హెడ్" అండ్ "హార్వెస్టు" అను యంత్రము కలగు. కాని సహాయములన కొంతకొంతమునకు, మోగొత్త పట్టుబట్టును, చూపుటకును, గోరములలో నింపుటకును ఏర్పాట్లు చేసియుండును. ఇవన్ని పంటలును ఒక సమయమున పంటచేయవలెను. ఒక రుయంత్రమును

వృత్తాంతలేఖలు

ఏలూరు.

(స్వకీయవిలేఖరి.)

ఖద్దరు-వివాహము.

ఏప్రిల్ 19:— శ్రీయుత జవ్వాజులయ్యగారి ద్విశిష్యుత్తునివివాహము ఆంధ్రదేశమున 15-4-22 తేదీన యీ గ్రామమున జరిగినది. సాధారణముగ నట్టి. పంపా గృహముల యింటవివాహములు కలసింపవలెను, ఈ 5000 లుకు తక్కువగావలె విదేశజాతి కన్యకుడుండుట, ఆచారమైయున్నది. కాని యీయవనీయుడు మున్దన్నుడై సదరు భామను స్వకేశవప్రొద్దానామునకై వినియోగించి కథారలులమధు పర్వములతోగూడ ఖద్దరువస్త్రములనే నుపయోగించుకొని గుల ప్రశంసనీయును. ఈ వివాహమున కరుగుదొచ్చి శ్రీపురుషబంధుమిత్రాదు లందరు ఖద్దరువస్త్రధారులై ఉత్సవములందును, ఊరేగింపులందును, కన్యకాపురా చూపుట యెందులు వానందాల్లిని నోలూడినవి. మహాత్ముని సజ్జనుసారము వీరు జోగము చేసెనుగూడ బహిష్కరించుట తెలతయు ప్రశంసనీయు శ్రీగానా భుజంగ రావు బహదూరు వారు దంపతు లిరువురు చరియెకరారుమున కట్టుముచదివించి, యీవివాహమును మరింత వివరితము గావించిరి.

యామినీపూజాత్మికమృత.

శ్రీమతి యామినీపూజాత్మికమృత ముగ్రామమునకు వచ్చి చెప్పబడియున్న తాను వేద్యగంపాగ్రామమున స్థాపించుచున్నాననియు అందు వేళ్లకు విద్యార్థులు గలవి సంతకములను గావించుచుననియు తెలుపుచు చంబాల వనూలుచేయుచున్నది. ఈమె యీసమితిని మదరాసునందు స్థాపించి ఏకవింశతి దు దానిని ఆపట్టణ కార్యగమనంభుము ద్వారా నడిపించుట యుచితమౌచుచుండును.

తాలూకాబోధు.

ఈనెల 15 వతేదీన జరిగిన తాలూకాబోధు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికల నాపుటగాను ఇంకొకను దయచేయించ వలసివని శ్రీయుత దుర్గిరాల దేశరాజుగారు ఆలేటికి మున్నే నభిజ్ఞి కొర్టులో వారిఎక్స్ ప్రెసిడెన్ సుంకభయన మెమోరాబులు చేసికొనిరి. దానిని విచారించుటగాను యీనెల 25 వతేదీకి వాయిదా వేసెనని జడ్జిగారు ఆర్డరు వేసినందున, అది నిష్పయోజనమైనది. ఎక్స్ నెల 15 వతేదీన జరిగినది. శ్రీయుత సోమంచి సీతారామయ్యగారు ప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కోటవరల్లు.

కోటవరల్లు గ్రామమున యీనెల 13 తేదీన నామకులు కార్యసంజ్ఞలను ప్రకటించినంతనే వస్త్రలందరును వారికి వారే అతిథిగానుగా హస్తాంత్ర సంతకము జరిగించి పంబాలు సమస్తయందు వారికిగల భావమును. మహాత్మునియందును కార్యసంజ్ఞలను అజ్ఞులందును వారికి గల గౌరవమును వెల్లడించిరి. సామంత్రం 5 గంటలు గానాతురి గంటలువరకు శ్రీకోడండ రామస్వామిగారి తేవాలయములలో దైవప్రార్థనలను జరిపిరి. ప్రజలందరును రామకోవెలలో రామభజనలుచేసిరి నాయకులప్రయత్నమునకాకున్నను ప్రజలు తమంతట తాము నెగవేర్చిన సంపూర్ణహస్తాంత్రాలన మహాత్మునియందును కార్యగమనందును వారికిగల గాఢభక్తికి ప్రత్యక్షనిదర్శనముగా నున్నదని తెలిసికొనవచ్చును. (ఒకవిలేఖకడు)

తోలుమండగా, యంత్రము తనంతట తానే పోసికొని తూర్పుతీరపట్టి గోతములలో నింపుచుండును. ఒకట మాత్రము వాటిని కట్టి నెట్టి చేయుదురు. కోతలయిన తరువాత చూడగా పొలములలో పూర్వమువలెనే గొట్టినిచియుండును. భాగ్యత బస్తాలు పొలములతోట చేయబడియుండును. ఈయంత్రసహాయముచేత ప్రతిదినము వందల ఎకరముల పంట కొనిపెట్టెగలవు. ఈ యంత్రములకు ముప్పదిరెండు కంచరగాడిదలను కట్టి ఒక్కడే తోలుచుండును. మనదేశమునకు ఒక్కొక్కరు రెండుకంటే నెక్కువ యెద్దులనుకట్టి తోలజాలము. కంకులను కొనే యంత్రముపయోగించే యెడల నేల అనేక ఎకరముల చదరముగా నుండవలెను. కంకులన్నియు ఒకేయెత్తున నుండవలెను. అందుకుగాను ఒకేనైజు విత్తనములను చల్లవలెను. అంతవలన మొత్తము ఒకేచదరములో నుండును. అనియమములు తెరవేరేయెడల, మనదేశమందును యంత్రసహాయమున కంకులను మాత్రమే కొని చేపించినదానిని నేలలోకి దున్ని వాటిఫలితము శీఘ్రముగా తీసికొనక, దీర్ఘ కాలము తమ గులముగా ఫలింప చేయవచ్చును.

దరికి చంచయ్య

ఒంగోలువాస్తవము

(స్వకీయవిలేఖరుని యొద్దనుండి)

ఏప్రిల్ 18-14:— ఈ తేదీన, మాపురంబున,

భజనలుగాని, సభలుగాని, గూడదనియు, ఉత్సవములు చేయరాద యు, చారిత్రము చేయవలెననుట లేక ప్రోత్సహించుట మున్నగునవి జరుపరాదనియు, అట్లాచరింపమని లోబడమన్న ప్రాశీస్తావనను చేయబడునని, మా గలక తత్వగుగారు నాటిసామంకాల మారుగంటకు దంకోరాజేయించిరి. అంతటితో యూనుండక పదిమందికి 144 తక్కువకొంద నోటిసులు జారీచేయించిరి. అంతకుముందు, కార్యగమనంభునకు సమసిరించి పనిచేయు కొంతమంది ప్రచారకులకు, సరితరులను, దీప్తిక తత్వగుగారు కొంతమందికి సమసింపబడి గుంటూరికి విలిపించుకొని విచారించి బిటిరి. అందుకొందరు న్యాయవాదులు గూడ గలరు.

ఏప్రిల్ 18 తేదీ

మాపుర, కార్యగమనంభునకు, మరికొందరును, ప్రాంతకాలమునకే, కొన్ని కరపత్రముల పంచివెట్టి, దేశోదార్థ వాయకార్యగులగు, మహాత్ము గంధిగాఢి పటమును, ఆలిసోదరుల పటములను భజన కాలక్షేపములలో ఊరేగింపుచు, కొంతమోద విస్తారమునకు జోయి అచ్చట ప్రార్థనలు చేసెకొనుచుండ, ఆర్డరు పోలీసులను ముగ్గురు హెడ్ కానిస్టేబులును వచ్చి, ఎందులకు ఊరేగించు చున్నారో అని జహాతీక్షణముతో రామదత్తయ్య నాయకుడుకొట, విశ్వనాథయ్య తప్ప మరెవ్వరు యిచ్చట యుండరాదని చెల్లెముతో తెలిపిరి. వెదలగొట్టిరి. అంతట నలుమేజిస్ట్రీ గారగు బావాడ రామకోటిగారు వచ్చి అచ్చటనే యాదిగునవారికి 144 తక్కువప్రకారం నోటిసులు యిప్పించిరి. 1 రామదత్తయ్య, 2 కోట విశ్వనాథయ్య, 3 ధారా గోపాలకృష్ణ, 4 కురుగంటి కామరాష్ట్ర, 5 అక్కరాజు రాఘవయ్య 6 జేజిరాజు క్రిష్ణమూర్తిరాష్ట్ర (3, 4, 5, 6, ప్రకృత మున్నుడలేదు) 7 పంచాగ్నుల, 8 వరాహ శర్మ గారు (ఇంటియొద్ద జ్వరముతో నున్నారు) 8 కప్పర, నరసింహం (వీరు అసలే గ్రామమునలేరు) ఈ స్థితియందు వీరుండ, యిట్టివారందరికి వాస్తవెట్టి జారీచేసిరి. ఇక గ్రామమునలేని వనసింహంగారి పేరుగొట్టివేసి, ప్రేక్షకులలోనుండు చెరువు సుత్రయ్యంగారిపేరుప్రాపి, నాకన్ని అధికారములున్నవని కల్పించుకొని, హెడ్ కానిస్టేబుల గారగు ఒకరు వారివైపునమునకొట్టిరి. అది యట్లుండ, మహాత్ముల గారియొక్కయు ఆలిసోదరులయొక్కయు, ప్రాణములు వెలసాలను: దున్నును వారి పటములను గూడ బయటయుంచుట మంచిదిగాని, పోలీసువారు పట్టుకొనివెట్టిరి. భజన పరికరములు పంపివేసిరి. ఆపటములను వారేమిచేయుచున్నారో జాడలు తెలియలేదు.

భవర్ విద్యా ప్రదర్శనము

మాపురమున, ప్రకృతిము హిందూపాత కాలమును సూచా భాగ్యముగా బాజేయుచున్న, తోక్కురి, రాఘవయ్యగారు ఏలూరుపురంబున తానభ్యసించిన భవర్ విద్యా వైపునమును ప్రదర్శించి, ప్రేక్షకుల వానందింప చేసిరి. వీరు ఇట్టికడుకట్టు మగు విద్యభ్యసించి జయముగాంచుట ప్రశంసనీయును. అనేక చిత్రములగు పటలను చూపెట్టిరి

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్ష ఫలితములు

బి. ఏ. (అనర్పు) డిగ్రీ

- ప్రాంచి VII ఇంగ్లీషు లాంగ్వేజి - లిటరేచరు
I వ తరగతి:—103, 115, 162.
- II వ తరగతి:—99, 106, 105, 106, 118, 114, 116, 118, 161, 164, 165.
- III వ తరగతి:—101, 102, 107, 108, 117, 160, 163.
- సెం 104 గల వారికి స్కాస్కు డిగ్రీ యాజుబడినది.
- యం. ఏ. డిగ్రీ పరీక్ష
ప్రాంచి V ఇంగ్లీషు లాంగ్వేజి - లిటరేచరు
II వ తరగతి:—87
- III వ తరగతి:—55, 62, 64, 86

కొచ్చిమహాశాసనగారు, వారిసలీలకము శివానకారి రావుబహదూరు పి. నారాయణ వివాక గారు, బుధవారము సాయంత్రము ఏర్పాటులనుండి ప్రత్యేకం కూనూరుకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. మహారాజు రుహా "స్పిరిటు ఫీల్డు" అను చేసవివరలూ నివసి

మదరాసు సంక్షిప్తలేఖకుల సంఘము

28 వ సాంవత్సరికోత్సవము

మదరాసు ఆంగ్ల సంక్షిప్తలేఖకుల సంఘముయొక్క 28 వ వార్షికోత్సవము నిన్న సాయంత్రము ముత్యాలపేట హైస్కూలు మేడపై హాలులో జరిగెను. సంఘసభ్యులును, నగరమండలి ఆంగ్లసంక్షిప్తలేఖకుల సేవకులును, ప్రముఖుల సేవకులును సభకు హాజరైరి. మొత్తముమీద 300 మందికి పైగా నుండిరి. రా. బి. టి. రంగాచార్యులు బి. ఎ. బి. యల్. యం. యల్. ఎ. (ఫిల్లికాన సభాసభ్యులు) అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సాంవత్సరిక నివేదిక.

మొదటను సంఘమునకు ఉచితముగ పని చేయుచున్న కాగ్యదర్శి మహారాజరాష్ట్ర టి. కామనాథయ్యగారు ప్రారంభమున చదివి వినిపించిన సాంవత్సరిక నివేదికయందలి ముఖ్యాంశముల వివరము ప్రకటించుచున్నాము. "1921 వ సంవత్సరము నందు సభ్యులు 95 మంది. గత వార్షికోత్సవ పరీక్షలలో ఎలిమెంట్టరీ ఇద్దరు, హైగ్గి ఇద్దరు కృతార్థులైరి. ఇంటర్మీడియేటుకు 10 మంది, కెల్లె 7 గురు కృతార్థులైరి. (రిమిడి మొదటితరగతిలో) అద్యాన్న గ్రేడుకు వెళ్లిన 19 మందిలో 6 గురు కృతార్థులైరి. 1921 సంవత్సరాంతమున ఈ సంఘముపేట బ్యాంకులో రు 2440-7-8 లు మిగిలియుండెను.

బహుమానములు

అద్యాన్నకు పరీక్షలలో, ఇంటర్మీడియేటుపరీక్షలలో మొదటగా నున్నవారికి కొన్ని మోతసంధ్యములు బహుమానములుగా నియ్యబడెను.

భారతదేశమందలి వార్తాపత్రికలచరిత్ర

చిక్కా శ్రీనివాసాచార్యులుగారు

అంతట పచ్చయప్పకాశాలయందలి చరిత్రాధికపండితులగు చిక్కా శ్రీనివాసాచార్యులుగారు భారతదేశమందలి వార్తాపత్రికల అభివృద్ధి గురించి ఒక దీర్ఘమగువ్యాసమును చదివిరి. వారక హేస్టింగ్సుకాలములో కలకత్తాలోని ఆంగ్లేయులకు కొన్ని వార్తాపత్రికలుండెననియు, ఆ కాలపు పత్రికలు ఆంగ్లేయుల దుర్మితిన, దురలవాటులను వర్ణించుచుండెననియు ఉపన్యాసములు చేసిరి. వారక హేస్టింగ్సు గవర్నరు జనరలుగ నుండెను. అతనిని అల్లాడించుట కతని శత్రువులు ఆ ఆంగ్లేయపత్రికలలో శతశి ప్రతిపాదముగ వ్రాయుచుండెరి. వాణిమిట్టల వచ్చిన గవర్నరు జనరలుల సేవకులలో కొందరు వార్తాపత్రికలకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును, మరికొందరు నిష్పంధములను కలిగించుచుండెరి. భారతవార్తాపత్రికలకు సంపూర్ణ అభిప్రాయస్వాతంత్ర్య మొసగిన మహానీయుడు సర్ ఛార్లసు మెట్కాఫ్ అను గ వర్నరు జనరలు. వార్తాపత్రికలు ప్రభుత్వముకు ప్రతిపాదముగ వ్రాసి యాక్షేపించినప్పుడు ప్రభుత్వమునందలి లోపములన్నియు సూరించుకొనుటకు వీలగును. ప్రబల అసంతృప్తి హస్తాభ్యుదయములను ద్రోక్కకుండ చేయుటకు వార్తాపత్రికలు ముఖ్యాధారము. వారు ప్రజల నాక్షేపించుట గూడ ఉత్తమమేయని అతడు గ్రహించి వార్తాపత్రికల కేలాటి అభ్యంతరములను కలిగించలేదు. అతడే ప్రకృతపు భారత వార్తాపత్రికలకు తండ్రి యనబడుచున్నాడు. కొన్నాళ్ల తరువాత వెల్లెన పీట్లకు నిష్పంధములు బయలుదేరిన.

1857 వ సంవత్సరములో శివాయిల తిరుగుబాటుప్పుడు, కానింగ ప్రభువు గవర్నరు జనరలుగ నుండెను. అతడు వార్తాపత్రికల నన్నిటిని నిలిపివేసెను. శివాయిల కలహముప్పుడు భారతీయుల వార్తాపత్రికలను నిలిపివేయుట మంచికేగాని, ఆంగ్లేయుల వార్తాపత్రికల కేల నిలిపివేయవలెని ఆంగ్లదేశమందలి ప్రముఖుల సేవకుల తిని ఆక్షేపించిరి. ఆంగ్లేయులు భారతీయులనుగురించి ఉన్నది తేనిది అతిశయోక్తులను చేసి వ్రాయుట ఆంగ్లప్రభుత్వమున కపానుకరమని అట్లు చేయవలసినదని అతడు సంభాయిషి నిచ్చెను. తరువాత వచ్చిన రాజప్రతినిధులలో వార్తాపత్రికల కేలాటి నిష్పంధములను బట్టిక భారతీయులందు విశేష సానుభూతిని అనురాగమును గలిగియుండెన మహానీయుడు రిప్పన్ ప్రభువు. లిట్టన్ నాయకులకు ప్రభువు లిరువురు వార్తాపత్రికల నణగద్రొక్కచుండెరి.

ఈలోపల దేశభాషాపత్రికలు మొదట వంగరాష్ట్రములోను తరువాత ఇతరభాగములలోను ప్రారంభమయ్యెనని ఉపన్యాసకులు 1900 వ సంవత్సరమువరకు వార్తాపత్రికల అభివృద్ధి గు

రించి చెప్పి, మిగిలిన 22 సంవత్సరముల చరిత్రను ముద్రాక్షిప్తులగు సభాభ్యుదయ అతిరచ్యముగ వర్ణింపగలరని నుడిచిరి (హార్డుము).

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము

సభను ముగించుటకు ముందు అధ్యక్షులు ఇట్లువర్ణన సింపిరి. "1900 నుండి వార్తాపత్రికల చరిత్రను నేను వర్ణింప వలసినదని ఉపన్యాసకులు కోరిరి. ఇట్లు సోటిసియల్కుండ మాట్లాడుచుని గోరట న్యాయమా? (నవ్వు). నాకు తోచింది కొంత చెప్పెదను.

మనదేశములో వార్తాపత్రికలకు కొన్ని నిష్పంధములు ఉన్నవి, విదేశీయుల ప్రభుత్వ పరిపాలన ఉండుటవలన ఇట్టి నిష్పంధములున్నవి కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంగ్లదేశములో వారి స్వంతరాజ్యమే ఉన్నను 1914 వ సంవత్సరమునుండి 1919 వ సంవత్సరమువరకు అచ్చట వార్తాపత్రికలకు అభిప్రాయ స్వాతంత్ర్య మొసగబడలేదు. అనేక నిష్పంధములుండెను ప్రజాపరిపాలనము గల ఆంగ్లదేశముననే వార్తాపత్రికల కనేక నిష్పంధములుండెను. ఇంక మనదేశము సంకతి చెప్పవలెనా? ప్రభుత్వములున్నచోట వార్తాపత్రికలు తప్పక ఉండును. ఆ వార్తాపత్రికలు తప్పక ప్రభుత్వము నాక్షేపించుచుండును. ప్రభుత్వమువారు అత్యుపయోగకరము వార్తాపత్రికలను నిష్పంధించుచుండురు. ఇట్టిపరిస్థితులు ప్రపంచమందలి ప్రతి దేశములో గలవు. మనదేశములో రాజద్రోహమునకు ఇతరులకలెనే, వార్తాపత్రికాసంపాదకులు కూడ నిష్పంధింపబడుచుండెరి. ఇట్టినిష్పంధము గాక, వార్తాపత్రికానిర్వాహకులకు 1910 లో కొన్ని ప్రత్యేకనిష్పంధములు గల ముద్రణాంతర కాసన మొకటిగావించబడెను. ఆకాసనము వార్తాపత్రికాసంపాదకులకు ప్రక్కలో బల్లెము, నెత్తిమీద ఖడ్గమువలె నుండెను. గత ఢిల్లీభారత కాసనసభాసమావేశములో ఈనిష్పంధకాసనము రద్దుచేయబడెను. 1922 వ సంవత్సరమునందీ ముద్రణాంతరకాసనము రద్దుగావడెనని భారతీయులందరు సంతోషపడవచ్చును.

ఆంగ్లేయుల స్వాధీనములో నుండు ఆంగ్లపత్రికలలో పాటు భారతీయుల స్వాధీనములో నున్న ఆంగ్లపత్రికలు గూడ సరిసమానముగ తులనాగుచున్నవి. ఇప్పటి వార్తాపత్రికలలో దేశమునందంతటను అగ్రగణ్యత వహించిన "హిందూ" పత్రికా సంపాదకులగు శ్రీమహా కస్తూరింగయ్యగారు ముప్రసిద్ధులగు వార్తాపత్రికా సంపాదకులు. వారికి పూర్వము సంపాదకులుగా నుండెన జి. ముల్లవ్యాయ్యయ్యగారు వారి దినములలో వార్తాపత్రికా సంపాదకులలో ప్రగణ్యులు.

మదరాసు రాజధాని ఆంగ్లసంక్షిప్తలేఖకులకు పేరుబడియున్నది. నేను బొంబాయి, కలకత్తా, లాహోరు, ఢిల్లీ ఎచ్చటికీ వెళ్లినను మొత్తమునందు వ్రాయువారు మ.మదరాసు మిత్రులే. ఈసంక్షిప్తలేఖకుల దయకు మేయందరము పాత్రులము. మేము మాట్లాడునది సరిగావానికొనుటకు వారుఆంగ్ల భాష యంగ్లదేశమునకు కలిగియుండవలెను. వారికి ప్లేటుకొన్ని లు, భారతకాసనసభలో మంచిజీతములు (నెలకు రు 500 లకు తక్కువగాకుండ) ఇయ్యబడును. ఇట్టిగొప్పవిద్యను ఉచితముగ నేర్పుచున్న ఈసంఘమును నే నభినందించుచున్నాను.

మన ప్రకృత దేశస్థిని గురించి నేనే కొంతముచ్చటించెదను. 1898 వ సంవత్సరమునుండి కాంగ్రెసుసభ ప్రత్యేకసంవత్సరము తప్పక సమావేశమే పనిచేయుచున్నది. అప్పటినుండి బాలంగా ధర తిలకు, రెండే, గోపాలకృష్ణ గోఖలే అనేకులు దేశసేవ యందు దీప్రవర్తులై పనిచేసిరి. తమ స్వస్వమును మాతృదేశ సేవకు ధారపోసిరి గాని వీరిలో నొక్కరైనను, మిగిలినవేనకు తెలు దేశసేవకులలో నొక్కరుగాని దేశస్థిని, రాజకీయములను, ప్రభుత్వమునందలి లోపాలలోపములను జనసామాన్యులకు తెలిపినవారు గారు. రాజకీయాందోళనము విద్యాధికులలోనే.

గాంధీగారికి మన మొక్క విషయములో కృతజ్ఞులముగ నుండవలెను. ఆయన ఈ ఉద్యమమునందు విద్యాధికులకంటె ప్రజాసామాన్యము నెక్కువ గాకేర్చుకొని, వారికి రాజకీయజ్ఞానమును కలుగజేసెను. రాజకీయ కృతసహాయములు, ప్రభుత్వమునందలి లోపాలలోపములు వారికి విద్యాధికులతోపాటు తెలియెను. ఎవరుకు చేయలేనటువంటి ఈ మహత్తరమైన పనిని గాంధీగారు చేయగలిగిరి. వారికి అతడు అనేక ఆశలను కలిగించెను. ఆ ఆశలన్నియు నెరవేరకముందే అతడు వారికి నాయకుడుగానుండుటకు వీలులేకపోయినది. గొప్పజీతలతో అతని యుద్యమమునందు చేరిన ప్రజాసామాన్యమునకు ఇప్పుడు నాయకుడు లేకపోవుట శోచనీయును. మన దేశములో నవని యుద్యమఫలితముగ తేజోవంతులును, విద్యాధికులును,

మద్రాసు జాతీయ విద్యాలయము

వ శీ యా ఫ లి త ము లు

ఉత్తమతన ఆధ్యులు

(మా స్వకీయ విలేఖరుని యొద్దనుండి)

అదయారు నందలి జాతీయ విశ్వవిద్యాలయపు పట్టపరీక్షా ఫలితములు కొద్ది రోజుల క్రిందట ప్రకటింపబడినవి. బి. ఏ. ఆనర్స ఫలితములు త్వరలో ప్రకటింపబడును. పరీక్షలలో నుత్తమతన ఆంధ్రుల నామముల నిందు ప్రకటించుచున్నాము.

బి. ఏ. డిగ్రీ

వా బ్యు య కా ఖ

మొదటి తరగతి: బి. మొకట రామారెడ్డిగారు
రెండవ తరగతి: పి.వి. ముప్పారావు గారు
మూడవ తరగతి: జి. పుట్టయ్యగారు
అర్థ శాస్త్రశాఖ
రెండవ తరగతి: సిలకంకా చార్యులు గారు
మూడవ తరగతి: అభ్యుగారు, వి. యన్ శర్మగారు,
ఎం. సీతారామయ్యగారు.
బి. టి. డిగ్రీ
రెండవ తరగతి: వి. న్యూబహ్యయ్య గారు
మూడవ తరగతి: గుంమారావు గారు
డి. వారాయణ భట్టుగారు.

బి. ఎస్. సి. డిగ్రీ.

రెండవతరగతి:—వారణాసి రామనాథశాస్త్రిగారు.
ఈ సంవత్సరము పట్టపరీక్షలకు మొత్తముమీద 40 గురు విద్యార్థులు వెల్లియన్నారు. అందులో శోకరు శ్రీవిద్యాధిపతి ఈమెగారు వారణాసియందలి జాతీయ శ్రీ విద్యాలయమున విద్యభ్యసించినవారు. పేరుశ్రీయతి అనూయవాగలుగారు. ఈమె వాబ్యయకాఖలో రెండవ తరగతిలో కృతార్థులై నారు.

క్రిందటి సంవత్సరమువలె, ఈ సంవత్సరమున జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమున కృతార్థులైన వారిలో నేనులు ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుటకు పాశ్చాత్య ఖండములకు వెళ్లుచున్నారని వ్రాయుటకు సంతోషముగ నున్నది. ఇరువురు విద్యార్థులకు కేంద్రీడి విశ్వ విద్యాలయమున స్థలము దొరికింది. ఒకరు లండను విశ్వవిద్యాలయమున అర్థ శాస్త్రమున ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుటకు వెళ్లుచున్నారు. కాశ్మీరాఖలో విద్యనభ్యసించినవారిలో కొందరు అమెరికాకు ఎల్లెక్రికలు ఇంజనీరింగు రసాయన శాస్త్రములలో ప్రత్యేకముగ శిక్షణబడయుటకు పయనమగుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములు జయప్రదములగు గాత!

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణ సంఘము - మద్రాసు:—

ఈ సంఘసందర్భమున సరపాడిలో యెరుకజేరి రోడ్డుమీద నున్న రామదాసు హాలులో 28-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయం 8-30 గంటలకు యం. జంబునాథకగారు 'హికారము'ను గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

ఉత్సాహవంతులు సగు దేశసేవకులు 2000 మంది ఇప్పుడం కృష్ణజన్మస్థానమునందు నివసించుచున్నారు వీరు తొందరపడి చెరనాలకు వెల్లిగో, ప్రభుత్వమువారు వీరిని నిష్పంధించుట న్యాయమా, అన్యాయమా యని చర్చించుట కిది సుయముగాదు. ప్రజాసామాన్యమునకు హితము నొసగి, వారిని నడపుటకు శక్తి గల నాయకు డొకడు గావలెను. ఇదే ప్రభానాంశము. గొ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు విరోహ, అమెరికా ముగ్గురు దేశములకు వెల్లి వారికి మన దేశీయుల బొన్నత్యము, నాగరకతాదేశీయములు, జ్ఞానాతీత్యము ముగ్గురు విషయములను దెలిపి వచ్చి యున్నారు. వారిప్పుడు దీర్ఘముగ యోచించి, ప్రజాసామాన్యమునకు నాయకులై, తగినట్లు వారికి హితోపదేశమును చేయవలెను. ప్రభుత్వము వారెల్లు మెలంగవలెనో వారిని నిర్భయముగ బలుకవలెను. ప్రజలెల్లు ప్రవర్తింపవలెనో వారికి హితమొసగి వారికి నాయకుడు కావలెను. ప్రకృత తిరుణమున రాజకీయములలో వివిధమకులు గారు సుతంత్రులను భేదాభిప్రాయములనుబడినైది, ఏకాభిప్రాయమై వికమత్యముతో దేశసేవకు గడంగవలెను." అంతట ఉపన్యాసముడు, అధ్యక్షులు ప్రస్తుతాలాంకృతిగావించుటవారికి వందనముతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21-వ తేది

శుక్రవారము

ఆవశ్యక కర్తవ్యము

గాంధీమహాత్ముడు మనదేశించిన కద్దరు మంత్రము, స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలాధారము. ఇందువిషయమై సందేహమునకు తావులేదు. ఇంకను వెనుక ముందాడుట ప్రయోజనకరము గాదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుట దప్పు, భారతజాతి వేరొకకార్యము వంకరు తన దృష్టి నీతరుణమున మరలించజనదు. స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయుట కిది సమయము గాదు. కాంగ్రెసుకార్యక్రమమునందు ఎట్టిమార్పుల జేయవలయుననియోచించుటకు కాలమువనియోగింపబడిలేదు. ఏయేయంశమునం దెంతవరకు జయము కలిగెనని విచారించ వలసరము లేదు. స్వరాజ్యస్థాపన వింతవరకును కలుగుకుండుటకు కారణము, కార్యక్రమమునందలిలోపముగాదు. మహాత్ముడు నిర్ణయించిన ఏయంశమును జాతీయంతయు పూర్ణముగ నెరవేర్చినను, భారతీయుల మనోరథ మీదేరియుండెడి దినుటకు సందేహము లేదు. శాసనసభల బహిష్కారము పూర్తిగ నెరవేరిన స్వరాజ్యసిద్ధి చేరువకు వచ్చెడిది. న్యాయవాదులు తమవృత్తిని వదలియు, విద్యార్థులు వారశాలలను విడిచివైచియు మార్గదర్శకులయినచో, పంచాయతుల నిర్మాణమును, జాతీయవిద్యావ్యాపకమును పూర్తియై, స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆచూకాలించెడివి. విద్యార్థులు లీ భారము వహించునొక్కభావపుటచే, మహాత్ముడు తనదృష్టిని ప్రజాసామాన్యమువంకకు మరల్చెను. ప్రజాసామాన్యము, విద్యార్థులకన్నను నెక్కువ కార్యతోహము గనుబడియై. మహాత్ముని ఆదేశములను నిర్వర్తించుటకు వారెక్కుడు భక్తిశ్రద్ధలగుబడిచిరి. విజయవాడలో నిర్ణయింపబడిన కార్యక్రమమును పూర్తి గావించుటకు దేశమంతయు నఖండమగు పట్టుదల గనుపడినను. అప్పటినుండియు, నిరాకరణోద్యమమునకు నూతనబలము కలిగెను. నూతనశక్తి ప్రజల నావహించెను. వారి సంకల్పము బలపడెను. ధైర్యము పెచ్చెను. ఆత్మవిశ్వాసము, ఆత్మబలము ప్రవృద్ధిగాంచెను. ఇట్టి చిహ్నములు ఆధికారులకు కలవరము గలిగించుట సహజము. ఫలిత మేమయ్యెను? నిర్బంధతీవ్రత పెచ్చెను. ప్రజాసంకల్పమును విచ్ఛిన్నము జేయుటకు, తీవ్రనిర్బంధములు ప్రయోగింపబడజొచ్చెను.

నిర్బంధతీవ్రత, జాతీయోద్యమ ప్రాబల్యమునకు నిదర్శనము. కలనల్ వెడ్డిపుడ్డుగారు సూచించినట్లు, నాయకుల నెందరను నిర్బంధించినను, ఆదోశనము ప్రబలమగుచున్నది గాని తగ్గుట లేదు. నిర్బంధతీవ్రత నెదుర్కొనుటకు, శాసనోల్లంఘన ప్రయత్నములు దౌర్జన్యమున కవకాశ మొసగునని భావించి, గాంధీమహాత్ముడు వానిని విరమించి, ఉద్దేశమునకు గాని, దౌర్జన్యమునకు గాని ఎంతమాత్రమవకాశ మొసగని నిర్మాణకార్యక్రమమును విధించెను. ఇహ్యది, యద్యమును కపజయచిహ్నముగాదు. నిరాశకు ఫలితము గాదు. భీరుత్వమునకు లక్షణము గాదు. అనుభవజ్ఞానమువలన, భారత

దేశము ఎక్కుడు నిగ్రహము నలవరుచుకొనినది. ఎక్కుడు శాంతమును వహించినది. కార్యదీక్షను ఎక్కుడు దృఢముగ బూనినది. నిర్మాణకార్యక్రమమును జాతి ఆవలంబించినను, నిర్బంధముల తీవ్రతను అధికారులు తగ్గింపక ఇంకను ఎక్కుడు పట్టుదలతో కొనసాగించుట జూడ, దీని పటుత్వమును కనుగొనవచ్చును. నిర్మాణకార్యక్రమము ఎక్కుడు ఫలప్రద మనియు, జాతి కెక్కుడు లాభకర మనియు, జాత్యైక్యమునకు మూలాధార మనియు, విదిత మగుచున్నది. మహాత్ముని నూతనాదేశము, దేశపురోభివృద్ధికి చిహ్నముగాని, తద్వ్యతిరేకము గానేరదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునందలి యంశములు, వెనుక నిర్దేశింపబడినవే గాని వేరుగావు. కద్దరు, రాటము, పంచాయతుల నిర్మాణము, జాతీయవిద్య, తిలకుస్వరాజ్యసిద్ధి, కాంగ్రెసు సభ్యత్వము, ఆస్పృశ్యతాదోషనివారణము, ఇవి యన్నియు వెనుకజూడ సూచింపబడినవే. కాని, ఈ యంశములపై జాతి తనదృష్టిని కేంద్రీకృతము జేయవలసిన యావశ్యకత యధికముగ గలదు. అన్ని పక్షములవారును, ఈ విషయములకొరకు బనిచేసి నూతన నిర్మాణమునకు తోడ్పడ వలెను. ఆహింసను సరితీంచుట సులభసాధ్య మగును. జాత్యైక్యత బలపడును. జాతి తనబలమును తాగుర్తెరిగి, స్వరాజ్యమును వీక్షించును. నిర్మాణకార్యక్రమాంశములన్నిటిలో, కద్దరు ప్రధాన మయినదని, మహాత్ముడు అంత్యసందేశమున మరల తెలిపెను.

కారాగృహ కుద్యముల మధ్యనుండి కద్దరు సందేశము మారుమోగుచున్నది. ఆసేతు హిమాచలము పరివ్యాప్తమగుచున్నది. కద్దరు నిర్మాణము వలన, జాతి తనను దాదెలిసికొనును. ఆత్మసాక్షాత్కారము బొందును. ఆత్మసాక్షాత్కారముచే స్వరాజ్య, స్వరాజ్యము లుద్భవిల్లును. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునందు జేరి స్వరాజ్యతపము జేయుచున్నపుడు వెలుపలి నున్నవారి కర్తవ్యమేమి? వారుపదేశించిన మంత్రము ననుష్ఠించుటయే. ఇప్పుడు చర్చకు గాని, అనుమానములకు గాని, సమయము గాదు. నిరంతర కర్మానుష్ఠానమే జరుగవలసినపని. ఒక్క నిమిషము నయినను వృథా పుచ్చుటకు వీలు లేదు. దేశమునం దక్కడక్కడ స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయవలయుననియు, శాసనసభలలో బ్రవేశించి ప్రతిష్ఠంబనలను జరుపవలయునను గుసగుసలు బయలుదేరినవి ఎవరి యభిప్రాయములను తెలుపుటకు వారికి హక్కుగలదు. కాని, స్వరాజ్యోద్యమ మింతవరకు అభివృద్ధి జెందెనా లేదాయని యోచించిన, స్వరాజ్యమునకు భారతజాతి చేకువకు జనుచున్నదనియే భావింపవలయును. శ్రీమతి వాసంతిదేవి గారు చెప్పినట్లు, ఆత్మవిశ్వాసము స్వరాజ్య మగుచో, ఆత్మసాక్షాత్కారము స్వరాజ్యమగుచో, భారత జాతి స్వరాజ్యమునకు దరిజేరిచున్న దని తలంపవచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధికి వలయు మానసికగుణ సముదాయము చేసినప్పటికీ, స్వరాజ్యస్థాపనమున కెంతకాలమో పట్టదు. సూక్ష్మరూపమున ప్రత్యక్షమగు స్వరాజ్యము స్థూలరూపము దాల్చుటకు కాలవిలంబము విశేషముగ నవసరము లేదు. ఈ సంగతిని దేశము గుర్తించుచో, ఇతర మార్గముల గూర్చి యోచింప నక్కరలేదు. శాసనసభలలోనికి బ్రవేశింప నెంచుట, ఇంతవర కవలంబించి మార్గమునందు విశ్వాసము లేకుండుట యగును. అది విఫలమయినట్లు యంగీకరించుట యగును. నిరాకరణోద్యమ తత్వమును గ్రహించినవారు ఇట్టి మార్గమున కంగీకరింపజాలరు. ఆత్మగౌరవమును పోగొట్టుకొనుటకు సమ్మతించరు. దేశదృక్పథమును మరియొక వంకకు మార్చుటకు బూనుకొనరు.

ద్వితీయ మహారాష్ట్ర సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన కడిల్కారుగారు నిర్మాణకార్యక్రమమును మార్చ నవసరము లేదని స్పష్టపరచిరి. కద్దరువలననే, హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, తదితరులకును సఖ్యము గలుగుననియు, కద్దరే దేశమును రక్షించుననియు, కద్దరే స్వరాజ్యము నెసగుననియు, వీరు వెల్లడి జేసిరి. శాసనసభావిషయమును గూర్చి యోచించుట కిది ఎంతమాత్రము సమయము గాదనిరి. మహాత్మునికిని వారిలోపాటు బాధనొందుచున్న దేశభక్తులకును ఎంతమాత్రము ద్రోహము చేయవలదని, కడిల్కారు గారు విన్నవించిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు లగు సి. వి. వైద్యాగారును శాసనసభలలో జేరవలదని, సభ్యులను హెచ్చరించిరి. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నాగపురమునందు ముచ్చటించుచు, ప్రజలకు చక్కనిహిత మొసగెను. కద్దరునే వాడి, విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తిజేసి, యౌమబాధను నివారింపవలయుననియు, గాంధీమహాత్ముడును ఇరువదివేలమంది దేశభక్తులును కారాగృహములలో నిమమల గుడుచుచుండ, శాసనసభాప్రవేశమును గూర్చి ముచ్చటించుట శత్రుదృక్పథమునకు లొంగిపోవుట యగుననియు, గాంధీమహాత్ముని సందేశమును అత్యుత్సాహముతో కొనసాగించుటకు ప్రజలశక్తినంతయు వినియోగింపవలయుననియు, ఉద్బోధించెను. ప్రజల కర్తవ్య మందుచే నిశ్చయము. మహాత్ముని యిచ్చను సాఫల్యముగ కొనసాగించుటయే వారి కర్తవ్యము. ఇందుకు వారు దృఢవ్రతము బూనవలయును. భిన్నాలోచనలచే, భిన్న మార్గముల చే వారి దృష్టిని మరలించుట పాడిగాదు. కార్యక్రమమునందు మార్పు అవసర మగునని, యోచించుటకు చాలకాలమున్నది. ముందుగ భారతీయులు స్వశక్తిని పెంపొందించుకొన వలయును. నిర్మాణకార్యక్రమము ఇందుకు తోడ్పడగలదు. ఇక్కార్యము నెరవేరుకొలదియు, స్వాతంత్ర్యసిద్ధి దానియంతట యదియే చేకూరుట తత్వము.

మద్రాసు ప్రభుత్వపరిపాలనా నివేదికము

1920-21 సంవత్సరపు ప్రభుత్వపరిపాలనా నివేదిక మిపుడు ప్రచురింపబడినది. దీని యందు చాలవరకు వెనుకటిసంగతులే పొందుపరుపబడుటచే, వానిని గూర్చి విచారించుటకు కుతూహలముండజాలదు. అయినను, మొదటిభాగమునందు ప్రచురింపబడిన సంగ్రహమునందు ప్రస్తుత రాజకీయస్థితి మొదలగు విషయముల గూర్చి చర్చింపబడెను. కన్నాట్టుప్రభుత్వగారి సందర్శనమును బహిష్కరించుటకు జేసిన ప్రయత్నములు సూచింపబడెను. చెన్నరాజధానియందు గ్రామములలో జరిగిన నిరంతరప్రచారమునకు, మాపశాల తిరుగుబాటు ఫలితమని ప్రభుత్వమువారు దెలుపుట చోద్యముగ నుండుకమానదు. నివేదికవత్సరాంతమున గుంటూరు నందు శాసనోల్లంఘనముగూర్చిభోధింపబడెననియే గ్రామోద్యోగులను బలవంతపెట్టుటకు ప్రయత్నములు జరిగెననియు, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. న్యాయస్థానముల, విద్యాలయముల బహిష్కారము వలన విశేషఫలము గలుగలేదనియు, విదేశవస్త్రబహిష్కారము గూర్చి కొలది ప్రదేశములందు మాత్రమే అభిమానము బాపబడెననియు, సూచింపబడెను. కాని, అటవీనిబంధనల తిరస్కారము జరిగెననియు, ప్రాసిక్యూషను లనేకములు జరిగెననియు, నివేదిక దెలుపుచున్నది. ఇంతియగాక, మద్రాసు ప్రభుత్వము గూర్చి జేసిన ఆదోశనము

ప్రస్తావింపబడెను. నిజముగ సంస్కర్తలు పలువురు ఈయద్యమమునకు బలము నొసగి ర నియు, ఆబ్బాగి యిహారాదారులు గూడ విశేషముగ జోక్యము కలుగజేసికొని రనియు, ఆందోళనకారకులు యీయవకాశము నుపయోగించి పనిచేసి రనియు, దెలుపబడెను. ప్రభుత్వనిరసన మధికముగ ఉచే, క్రిమినలు ప్రాసీజరు తేక్షనులు ప్రయోగింపబడెననియు, రాజద్రోహమునకై ప్రాసీక్యూషనులు జరిగె ననియు, ప్రభుత్వము వారు దెలుపుచున్నారు. మాపిశా తిరుగుబాటును వివరించి మలబాగు రైల్వే విసాదవృత్తాంతము గూర్చి నివేదికము సూచించెను గాని, చివర విషయమునుగూర్చి వివరములను తెలిపి యుండలేదు. డెబ్బదిమంతుని ఖయిదీలు ఊపిరి ఆడక చనిపోయిరని మాత్రము సూచింపబడెను. కార్మిక పరిస్థితుల గూర్చి దెలుపుచు, ఇరువదియొక్క మారు సమ్మె జరిగెనని, నివేదికము దెలుపుచున్నది. ఇది లేబరు శాఖ కేమాత్రము గౌరవప్రదముగాదు. నిమ్న స్థితులకు ప్రత్యేకముగ సలుపనెంచిన కృషిధనాభావముచే విస్తరింపలేదని, నివేదికము దెలుపుచున్నది. రాజకీయాందోళనమునకు ఫలితముగ ప్రభుత్వాదాయమునందు చాలవరకు తగ్గుదల గాన్నించెనట. ఆంధ్రముఖ్యముగ మద్యపానపు రాబడి విశేషముగ తగ్గనని సూచింపబడెను. రాజకీయాందోళనాపరు లిందులకు బాధ్యులని నివేదికము నిరసించుచున్నను, దేశము వారిని అభినందింపక మానదు.

విచిత్రవాదము

హిందూదేశమున సైనికవ్యయ మధికముగ నున్నదని అందరును అంగీకరించిన విషయమే. అందును టైముపత్రిక సయితము, రాబడియందు 100-కి 50 టీక బైగ సైన్యవ్యయము గలదని, దెలిపియుండెను. దీని ప్రాముఖ్యమును తగ్గించుటకు, సిడెహం ప్రభువుగారు వివరీతవాదము సేయుచున్నారు. ఇండియాప్రభుత్వపు రాబడి దీసికొనిన ఖగమునకు బైగ సైన్యవ్యయము గనుపించినను, ఇండియా ప్రభుత్వపు రాబడికి రాష్ట్రప్రభుత్వముల రాబడిగూడ కలుపుచో, సైన్యవ్యయము 100-కి 26 వంతుననే గనుపించుననియు, ఇది యంత యధికము గాదనియు, సిడెహం ప్రభువుగారు టైముపత్రిక కొక లేఖను వ్రాసిరి. సిడెహం ప్రభువుగారి చమత్కారమును మెచ్చుచున్నాను. ఈమాత్రపు యోచన, ఇదివర కెవరికిని తట్టలేదు. సైన్యవ్యయము రాష్ట్రములకు చెందవచ్చును, సైన్యవ్యయమును లెక్కించుటలో రాష్ట్రముల రాబడినిగూడ కలుపుట ఎంతవరకు సందర్భమో గ్రహింపవచ్చును. ఆదాయమును కలిపినటులనే రాష్ట్రముల వ్యయమును, ఇండియాప్రభుత్వపువ్యయముతో కలిపి మొత్తము జేయుటకుగూడ సిడెహం ప్రభువుగారు పూనుకొనుచో, సరిగనుండును. సర్ మెకేలు ఓడ్యయరుగారు గూడ డెయిలీ కెలిగ్రాఫ్ పత్రికకు వ్రాయుచు, సిడెహం ప్రభువుగారి మార్గమునే ద్రొక్కుచున్నారు. వారును మొత్తపు రాబడియందు, సైన్యవ్యయము నూటికి 26 వంతునమాత్ర ముండునని తెలుపుచున్నారు. వీరికిను సైన్యవ్యయము తక్కువగ నున్నదని వగపుజెందుచున్నారు గాబోలు. హిందూదేశపు ద్రవ్యమును సుఖముగ ననుభవించుచు, హిందూదేశ భారమును వృద్ధిజేయుటకు, సిడెహం, ఓడ్యయరుగార్ల బోలు వారు ఎటుల పాటుబడుచున్నారో కనుగొనవచ్చును. ఇట్టివారు జేయుచున్న ద్రోహమును మాంటాగూగారు ఇటీవల విశదపరచియుండిరి. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము లభించినగాని, ఇట్టివారల సంచలనమున కవకాశము లొలగిపోవదు.

జినోవా సమావేశము

ఈసమావేశమునందు ఎవరును తలచని చిత్రముగు సంగతులు వెక్కు లుదయించుచున్నవి. రామాయణములో పిడుకల వేట్లాట యనునటుల, రుష్యాను, జర్మనీని ఎటుల వశపరుచుకొనవలయునో యని మిత్రమండలివారు యోచించుచుండ, రుష్యాకును జర్మనీకిని మధ్యజినోవాయందే ప్రత్యేకపు యొడంబడిక జరిగియుండెను. ఇట్టి యొడంబడికలు జరుగుట కొత్తగాకున్నను, మిత్రమండలివారికి గలిగిన ఆశ్చర్యమింతింతగాదు. ప్రాస్తుకు ముఖ్యముగ అత్యంతగ్రహ ముదయించెను. ఈయొడంబడికను నిర్మూలించినగాని, జర్మనీని సభలోనికి రాని చుట్టకు వీలులేదని లాయడుజార్జిగారు దెలిపిరట. జర్మనీకిని రుష్యాకును సాధిజరుగుచున్న సంగతి, లాయడుజార్జిగారికి తెలియునని, జర్మనీవారు తెలిపిరి. ఈసంధియందు, ఆక్షేపింపదగినది ఏదీయులేదని ఆమెరికా ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు. జినోవా సమావేశమునందు తమకు అవమానము జరుగుచున్నదనియు, మిత్రమండలివారు తమతో యోచింపక నిర్ణయించుచున్నారనియు, తలస్థదేశముల వారు భావించుచున్నారు. ఇట్లీవారు, బాల్వివిక్కులతో ప్రత్యేకసంధి జేసికొనెదరట. ఇంగ్లండు నందలి లిబరలుపత్రికలకు రుష్యా జర్మనీ సంధి యందు తప్పేమియుగనుపించలేదు. కాని జర్మనులును, రుష్యులును మిత్రమండలివారిని చిక్కులబెట్టుట కీ సంధిని జేసికొని యుండవచ్చును. ఈ సంధిని జినోవా సమావేశమావారి విచారణ కంపుటకు, జర్మనుల కిష్టము గలదని తెలియుచున్నది. జినోవా సమావేశవర్తనాన మేమయినను, ఆ స్మిత్తు మహాశయుడు దెలిపిరట. తుద కిదియుతయు నొకప్రహసనముగ పరిణమించుట, సహజము.

రాబోవు కాంగ్రెసుసభ

రాబోవు కాంగ్రెసుసభ ఎక్కడ జరుగవలయునను ప్రశ్న, నిన్నటిదినము కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభయందు చర్చింపబడెను. కాంగ్రెసుసభను వివిధరాష్ట్రములవారును తమ తమ రాష్ట్రముల కాహ్వానించిరి. కాని, ఆంధ్రులును, బీహారు వారును ఎక్కుడు పట్టుదల గను బలిచిరి ఆంధ్రరాష్ట్రపు ఆహ్వానమును అంగీకరింపుదని టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు కోరిరి. కాని తుదకు బీహారురాష్ట్రపు ఆహ్వాన మంగీకరింపబడెను. గయాక్షేత్రమునందు కాంగ్రెసుసభ జరుపుటకు నిశ్చయింప బడెను. ఆంధ్రుల కీవార్త ఆశాభంగము కలిగింపకమానదు. ఆంధ్రదేశము తన యభీప్సమును ఇదివరకు రెండు మారులు తెలిపినను, నెలవేరకబోయెను. ఆంధ్రులు కాంగ్రెసుసభాదేశములను నిర్వర్తించుటకు శక్తి వంచనలేక పాటుబడుచున్నారు. ఆంధ్రులదేశభక్తి ఇతరభాగములవారి భక్తికి దీసిపోవుట లేదు. ఆంధ్రు లింకను ఎక్కుడు ఉత్సాహమును జూపి, నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకు పాటుబడవలెను. గయాక్షేత్రము భారతీయులకు పరమ పవిత్ర మయినది. అక్కడ కాంగ్రెసుసభజరుగుట, ఆంధ్రులకు సమ్మాదావహముగ నుండక మానదు. అందుచే తమకు గలిగిన ఆశాభంగమును మఱచి, గయాక్షేత్రమునందు కాంగ్రెసుసభ జరుగుటకు పూర్వము దేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించుటకు ఆంధ్రులు శక్తిసంతను వినియోగింప వలెనెదరు గాక!

రాజమహేంద్రవరమునుండి నిర్బంధితుల రాక

రామచంద్రపురవాస్తవ్యులగు జోష్యుల రామచంద్రరావు పంతులు ఓ. ఏ., డి. ఎల్. గారు, వెన్నెటి సత్యనారాయణపంతులు ఓ. ఏ., డి. ఎల్. గారు, పానెపల్లి జమిందారులగు శ్రీ సుబ్బవీరు వెంకటసుబ్బాస్వామి కృష్ణారావు జూదరు వారు, చోడ రామలింగస్వామి చౌదరిగారు, రావిపాడు సత్యనారాయణగారు, కోటవరము జమిందారులగు శ్రీ ఓట్లూరి చిన వేంకట ప్రసాదరావుజూదరుగారు, భీమవరమువాస్తవ్యులగు, సత్యవాడ సోమేశ్వరరావు పంతులుగారు, ముప్పి వేంకటసుబ్బాస్వామిగారు, అడవి బాపిరాజుగారు, వేమూరి రామకృష్ణారావుగారు, అయ్యగారి లక్ష్మీనరసింహముగారు, కాకినాడ వాస్తవ్యులగు యవ్వాళి లక్ష్మీనారాయణగారు, యల్లాజో సత్యుల బుచ్చన్న శాస్త్రిలుచారు, పశ్చిమ ఆప్యయ్య దాసుగారు, చేబ్రోలు వట్టాభిరామయ్యగారు, అమలాపురమువాస్తవ్యులగు కళా వేంకటరావుగారు, పెద్దాపురమువాస్తవ్యులగు కంభంపాటి లక్ష్మీ నరసింహ సోమయాజులుగారు, ఏలూరువాస్తవ్యులగు ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు, గుంటూరుకుండలవాస్తవ్యులగు పద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు, గోపాలని రామలింగయ్యగారు, వడ్లమాడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావుగారు, కంభంపాటి సాంబయ్యగారు, చీరుకుత్తి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, అన్నాపూడి కామేశ్వరరావుగార్లు, రాజమహేంద్రవరము కాకాగృహము నుండి, రాజకీయ నిర్బంధితుల నందరిని నొకచో చేర్చుటకుగాను కొత్తిగా ఏర్పాటు చేయబడినందున గూడలూరు కారాగృహమునకు ప్రభుత్వమువారు పంపుటకు నిశ్చయించిరి.

పై రాజకీయ నిర్బంధితులందరూ రాజమహేంద్రవరము నుండి నిర్బంధితులైనను ఒంటి గంటకు వాల్తేరు పోయె జరుబడిలో బయలుదేరి నేడుదండము చెన్నపురి సెంట్రలు స్టేషనునకు వచ్చి యుదగని రాజమహేంద్రవరమునుండి తండ్రివార్త ఇచ్చుట చేరి వెంటనే, ఆంధ్రమిత్రుల నేతలు, నిర్బంధితులను సందర్శించుటకై సెంట్రలు స్టేషనుకు వెళ్లిరి.

నేడు అదృష్టవశాత్తూ ప్యాసింజరుబండి సెంట్రలు స్టేషనుకు నుమారు రెండుగంటలు ఆలస్యముగ వచ్చిరి. ఆంధ్ర నిర్బంధితుల ద్వయము దొరకునో, దొరకదో యని ఆత్యాతురతతో స్టేషనుకు వచ్చిన మిత్రుల అదృష్ట మింతియని చెప్ప నలవికాదు.

ప్యాసింజరుబండి స్టేషనులోనికి వచ్చిన వెంటనే, ప్రేక్షకుల సంతోష మింతియని కల్పింప నలవికాదు. నిర్బంధితులందరు బండిలోనుండి దిగిరి. వారి ముఖావధి పడుట, సహజోత్సాహమును వెల్లడించుచుండెను.

వారందరు నేడుమధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు ఎక్కురు స్టేషనుకు కొనిపోబడిరి.

ఏలూరు, బెజవాడ, బాపట్ల, నెల్లూరు మొకలగు స్టేషనులకులో మనమిత్రులకు ఆహ్వానముల కాంగ్రెసు నాయకులు ఇతరులు ఇచ్చిన స్వాగత మింతియని కల్పింపనలవికాదు.

ఏలూరుకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు వెంకటనారాయణగారు స్టేషనుకు వచ్చి నిర్బంధితులకు స్వాగతమిచ్చి వారితో కలిసి మాట్లాడిరి. బెజవాడలో గుంటూరు మిత్రులను బెజవాడపొయలను వీరి కాతిభ్యమిచ్చి మజ్జన భోజనముల కేరారతయు తేవండ కత్కరించిరి. వారిలో కొందరు తిరుచల రావుగారు మొదలగువారు తెనాలివరకు వచ్చి సాగనంపిరి.

బాపట్లలో సాక్షిసోమయాజులుగారు వారిని సత్కరించిరి. నెల్లూరులో కాంగ్రెసు ప్రజ్ఞావలంబు లనేకులు స్టేషనుకువచ్చి నాయకులను దర్శించి వెళ్లిరి.

నిర్బంధితులవేట నొక యూరోపియను సాధ్యంబు, పది మంది జయ్యపోలీసు బల్లెట్రులు ప్రయాణముచేయుచున్నారు.

రాజమహేంద్రవరము మొదలగు కారాగృహములలో నున్న రాజకీయనిర్బంధితులలో - నాలుగు నెలలకుపైగా కిక్కురుబడిన వారి నందరిని, కడలూరుకు మార్చదని వదంతి గలదు. ఇంక కొందరిజాలలో రాజమహేంద్రవరమునుండి ఇంకను కాలమంది నిర్బంధితులను కడలూరికి పంపెదరని తెలియుచున్నది.

వికసిరు యువరాజుగారి వివాహము
వికసిరు సంస్థానాధీశునికుమారునకు (యువరాజు) రివాచునారాజుగారి పొదతి నిచ్చి రివాచగరమునందు వివాహము జరిగినది. ఇరువదియైదు సంవత్సరములకుపైగా కిక్కురుబడిన వారి నందరిని, కడలూరుకు మార్చదని వదంతి గలదు. ఇంక కొందరిజాలలో రాజమహేంద్రవరమునుండి ఇంకను కాలమంది నిర్బంధితులను కడలూరికి పంపెదరని తెలియుచున్నది.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

కలకత్తాలో 20-వ తేదీని జరుగుట

దేశీయమహాజనసభను గయలో జరుపుటకు నిశ్చయించుట

సరోజినీ దేవి గారి యువన్యాసము

మాలానాహజరతు మోహనిగారు

చౌరీచౌరాకేసు విచారణ

మధ్యరాష్ట్రముల కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యుల రాజీనామా

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

కలకత్తాసమావేశము

దేశీయ మహాజనసభను గయలో జరుపుటకు

నిశ్చయించుట

నిన్నటి (ఏప్రిల్ 20 వ తేదీ గురువారము) రోజున మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు కలకత్తానగరమున బొంబేరు సుధీర రాయగారి మండిమున యాసభ జరిగినది. బి. జే. పటేలు, రాజేంద్ర ప్రసాదు, సి. రాజగోపాలాచారి, నేటు జయనాథులు బహు, బాబూచారదయాలు నాగు, (వీరు మాత్రమే కార్యసంఘసభ్యులు) ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, టి. ప్రకాశం, పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూ, జే. ఎం. నెనుగుప్తగారు సభకువచ్చి చర్చలో పాల్గొనిరి. అఖిలభారత దేశీయమహాజనసభను 1922 వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో ఎచట జరుపవలెనను విషయము చర్చింపబడినది. చాల రాష్ట్రములవారి హాజరైన ముల సంఘిగాని ఆంధ్రదేశీయ రాష్ట్రములవారికి అధికమగు హాజరైనది. ఆంధ్రుల పక్షమున ప్రకాశంగారును దేశీయ రాష్ట్రములవారి పక్షమున తత్త్వజ్ఞునియ్యము తెలిపినవయముల నాలించి డిసెంబరు నెలలో దేశీయమహాజనసభను గయలో జరుపుటకు తీర్మానించిరి. పిమ్మట ఖద్దరు విషయము నాలించిరి. రాత్రి 8 గంటలకరకును సభజరిగినది. 21 వ తేదీ వుత్తరము 8-30 కు మరల సమావేశము జరుగును. సాయంకాలమువరకును సభ జరుగును.

శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు

నాగపూరులో నువన్యసించుట

డాక్టరు ముంతిగారి అభ్యుత్తరకింద నాగపూరులో జరిగిన సభలో దేవిగారు పాల్గొనిరి. “ప్రజలందరను ఖద్దరునే ధరింపవలెను. విదేశీ (బాంక మైరు) బట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింపవలెను. అందువలన తొడిమక మాడుచున్న వేలకొలది ప్రజల కా హారము లభించును. వంగ మహాకాష్ఠాజేరారు రాష్ట్రముల జాతీయవాదుల తేజసవ చాల ప్రశంసనీయము. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు విధానమున వాడుకొన్ని మార్పులను చేయ నాలించియున్నాడు. గాంధీమహాత్ముడును 20 నెలనుండి దేశీయులను చెరసాలలో నడయించుడ జాతీయవాదులు కాసనసభలో ప్రవేశించునానిచో జాతీయవాదులు లొంగిపోయిరిని శత్రువులు అభిప్రాయపడుదురు. విధానమును మార్పుటకు నాకాత్యేకణలేమగాని ప్రస్తుతము గాంధీగారి సంతేజమును తెరవేర్చుటయే దేశీయులందరను దీక్షవహించవలెనని నేను తలంచుచున్నాను.” అని దేవిగారు నుడివిరి.

శంఖుసాధనము

19 వ తేదీ సాయంకాలము నాగపూరులో సరోజినీ దేవిగారు తిలకు జాతీయపాఠశాలకు శంఖుసాధనముగావించిరి. దేశీయులందరను కలవిడ్డలను జాతీయపాఠశాలకే పంపవలెను. అట్లు పంపుట పరితులలో కృతార్థులగుటకును రాట్టము

పనిని నేర్పుకొనుటకుగాదు. జాతీయవిజ్ఞానమును సద్వర్తనమును అలకరుచుకొనుటకే అని దేవిగారు నుడివిరి.

ప్రయాణము

సరోజినీదేవి వి ఆమ్యునుగార్లు నాగపూరునుండి యావలకు వెళ్లిరి.

*

*

*

మాలానాహజరతు మోహనిగారు

వీరి నింకను సబర్కత్తి చెరసాలలోనే యుంచిరి. విచారణ తేదీ నింకను నిర్ధారణ చేయలేదు. 124 ఏ, 121 శ్లెక్కుల కింద కేసు చేయబడును.

*

*

*

మధ్యరాష్ట్రములు

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘము

సభ్యులందరు రాజీనామాల నిచ్చుట

మధ్యరాష్ట్రములలో కాంగ్రెసు స్థానికసంఘ సభ్యులు కార్యసంఘమువారిచర్చల నాడేపించుచు ప్రతికలలో వ్రాయుచున్నందున కార్యసంఘసభ్యులును కార్యదర్శులు మున్నగు నుద్యోగులును గూడ రాజీనామాల నిచ్చిరి. రాజీనామాలను చదువుచు కొనగోరనను వారంగీకరింపనందున తిరిగి సభ్యులను యుద్యోగులను శ్రాంతగా ఎన్నుకొనిరి.

*

*

*

గుజరాత్వాల న్యాయస్థానము

అసహాయవాదులకేసు విచారణ

విచిత్రప్రత్యుత్తరములు

పంజాబులో గుజరాత్వాలలో జల్లామేజిస్ట్రేటు కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు, సభ్యులిద్దరిపై తేబడినకేసును విచారణచేసెను అతడు మొదటి ముద్దాయిని కొన్నిశ్రేణి లడిగెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

ప్ర.—నీపేరేమి ?

ఉ.—దెహరాల్లాలు. నే నీవిచారణలో కల్పించుకొనుట కంగీకరింపను.

ప్ర.—నీతండ్రిపేరేమి ?

ఉ.—దేశీయమహాజనసభ

ప్ర.—నీకులమేమి ?

ఉ.—భారతజాతీయవాది

ప్ర.—నీవృత్తి ఏమి ?

ఉ.—కాంగ్రెసు ప్రచారము.

ప్ర.—నీవాసస్థలమేమి ?

ఉ.—స్వరాజ్యమందిరము

(కారాగృహము).

(హతే మాతరం - లాహోరు)

మహాత్ముని శిక్షాదినము

కోయంబుత్తూరు చెరసాల

శిక్షితు లుకవసించుట

18 వ తేదీని కోయంబుత్తూరు చెరసాలలోని శిక్షితుల చాలమంది ఉపసించిరి. వారట్లుపవసించినందులకు శిక్షగా యితికరకు వారి కియ్యబడిన శ్రాంతి బట్టలు మున్నగు వానిని యుద్యోగులు తీసికొని వారిని శ్రాంతిజయాలకు మార్చిరి. వారిలో డాక్టరు రాజం, డాక్టరు శాస్త్రి, శ్రీయుత అనంతాచారి, రామరావు, వాసుదేవయ్య, రాఘవయ్య, తిరుమూర్తిశ్రేష్టి, నరసింహం, భూపతిగార్లు కూడ గలరు.

చౌరీచౌరాకేసు

పారిపోయిన ముద్దాయిలను ధామారు అహీరు, శ్యామ నందరు (రాంపూరు) అనువారి నిద్రగనిగూడ పోలీసువారు పట్టుకొని 20 వ తేదీని కోర్టుకు తీసికొనివచ్చిరి. ధామారు అహీరు నేరము నొప్పుకొనెను. అతడు చాలమందిని గుర్తించెను.

అప్టా దేశవువార్తలు.

వెస్టమరు, ఏప్రిల్ 20:— బొఖారా పరిస్థితులు.

మద్యలో నున్నట్లు పెనువరునగరమునందలి అప్టా దేశవులకు గాలివార్తలు వచ్చుచున్నవి. ఇటివల ఆత్మైపు సమరములు బెరిగిపోయెననియు, బొఖారా రిహద్దులవరకు వ్యాపించెననియు ప్రజలందరు సామాన్యముగ నమ్ముచున్నారు. బోల్షివిస్టులకు ప్రతిఘటము వహించి వారితో యుద్ధము చేయుచున్న వైస్రముకు ఎన్నరు పాపాగారు నాజుకులై పనిచేయునట్లు కదంతులు గలవు. శ్రాంతిగా స్థాపింపబడిన బొఖారా రిహద్దులలో అంతిబాగుగ లేవని ఒకవిషయమునుబట్టి కనుగొనవచ్చును. బొఖారా రిహద్దులలో అధ్యక్షుడు ఉస్మాన్ ఖాన్ బాగారు ఎందుకల్లనో అప్టా దేశవులలో శంకాజొచ్చియున్నారట. నిజశితి అగమ్యగోచరముగ నున్నది. అనాదిగ మధ్యఅసియాలో వర్తకవాణిజ్యసంబంధ బాంధవ్యములు గలిగియుండిన వర్తకులు ఈ ప్రయాణికులు చెప్పెడు కథలను విశ్వసించుటలేదు.

అప్టా దేశవులలో నూతనముగ స్థాపింపబడిన “హజారి మారిఫ్” “ఖానబాదు” అను రెండు వార్తాపత్రికలలో సహా అప్టా దేశవులలో నుమారు ఒక దశక వార్తాపత్రికలు గలవు. “లండన్ లైన్సు” పత్రికా ప్రతినధి యొక్కడు కాబూలు నగరమునకు వచ్చియుండుట వార్తాపత్రికలకు కొంత ప్రోత్సాహము కలిగించియుండవచ్చును. దేశభివృద్ధికరమగు సంస్కరణము లక్షదినము తెరిగిపోవుచున్నవి. ఆంగ్లేయ అప్టా దేశవులవరకు ఫలితముగగలిగిన నూతన పరిస్థితులను గురించి మిలిటరీ, నీవిలకగిరలు ప్రజల కందరికి బోధించుచుండురు. అప్టా దేశవులలోనికి వెళ్లేవారు, అచ్చటనుండి బయట వెళ్ళేవారు రు 25 ల ప్రయాణపునీటిసామ్యము చెల్లింపవలసివట్టు నిర్ణయింపబడినది. ఈమార్పు ప్రజాగీతాకమును కడయలేదు. ప్రతిప్రయాణికుడు ఇట్టి మొత్తమును సమర్పింపవలెను గాని కూలివాండుమాత్రము రు 2 లనుమాత్రమే ఇయ్యవలెను. వాజిస్థానమునకు ఉత్తరమున కాంతియత మగు పరిస్థితులు ప్రజలు చున్నవి. దక్షిణముమాత్రము పరస్పరవిరోధములు గలతెగలు ఒంపొరులతో బోరుచున్నాను. ఆంగ్లరాజ్యమునుండి పట్టుకొని పోబడిన ఐదుగురుమనుష్యులు తిరిగి కదలిపెట్టబడిరి.

మాంటాగుగారి శిలావిగ్రహము

భారతకాసనసభయందలి ప్రజాపక్షపుకార్యదర్శి యం. కె. డెడ్డిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రజాపక్షపుకర్తవందలి సభ్యులు, ఇతరులు కొంతమంది మాంటాగుగారి శిలావిగ్రహమును (నడుమువరకు మాత్రమే) నిర్మించుటకు చందాలనిచ్చెదగని వాగ్దానము చేసియుండిరి. వారందరు వారిచందాలను ప్రజాపక్షపుకో కార్యముడు గిర్దారిలాలు అగర్వాలాగారు జాబ్బిటువుక అల్లహాబాదు అనుచిరు నామాకు బంపుబొర్లితులు.

ముగ్గురు మరణించుట

16 రకు గాయములు తగులుట

ఏప్రిల్ 19:— గతదినము బెల్గాన్దుందు ముగ్గురు చనిపోయిరి. 16 మందికి గాయములు కలిగెను. ఒకపక్షి యంతయు తగులపెట్టబడెను. 40 కాథలిక్కు వరుంబులు శరణములేక యల్లాడుచున్నవి. ఈ ప్రదేశము మిలిటరీ వారి యధీనమున నున్నది. 18 దోపిడి గాండు అరెస్టు చేయబడిరి.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

మిత్రమండలి వివరీకచర్య

తటస్థ దేశముల అసమ్మతి

రహస్యవర్తలు

ఏప్రిలు 19:—రహస్యజగ్మన బడంబడికయందు రహస్య వర్తలు గలవని బాల్టిక్ రాష్ట్రముల ప్రతినిధు లనుకొను చున్నారు. ఈ రహస్యవర్తలందు జర్మన రహస్యలు పరస్పర నైతిక సహాయ మొనర్చుకొనుటకు యేర్పాటులు గావించు కొనెను.

పోలండు అసమ్మతి

ఏప్రిలు 18:—పోలండు ప్రతినిధులు నూతనయెడంబడికకు అసమ్మతిని తెలుపుచు రహస్య జర్మనీల కొక నోటును పంపుచున్నారు. పరాగు మైక్రినీ, బాల్టిక్ రాష్ట్రముల బడంబడికకును దాము కృతీరేకముగ ప్రవర్తించునని వీరు తెలుపుచున్నారు.

లాయడుజార్జి సమాధానము.

ఏప్రిలు 19:—బడంబడికవిషయము బ్రిటిషు ప్రతినిధులకు మొదటినుండియు తెలియునని జర్మన ప్రతినిధులు తెలిపి దానిపై లాయడుజార్జి గారు పరాగు పత్రికల కొక ప్రకటనను గావించిరి. బ్రిటిషువారు పరాగువారికి తెలియకుండ నెట్టి కార్యమును నొకర్చుననియు యూరపునందు ఒక రధికబలవంతులగు నుండుటకు బ్రిటిషువారు రంగీకరింప ననియు కాంతిస్థాపనమే బ్రిటిషువారి ప్రధానలక్ష్యమనియు లాయడుజార్జి గారు తెలిపిరి.

సమాధానము

మిత్రమండలి ఆయుధ రాష్ట్రములవారును ముందుగా రహస్యతో సంధిగావించుకొనుటకు ప్రత్యేకముగా రాయబారములను చర్యలను జరపినయొకటి, అవిషయము తెలిసి జర్మనీ వారు ఆత్మరక్షకార్యము దాముగూడ రహస్యతో సంధి గావించుకొనిననియు జర్మన ప్రతినిధి యగు డాక్టరు వర్నగారు తెలిపిరి.

అమెరికీయులు సంధి సంగీకరించుట

ఏప్రిలు 18:—రహస్య జర్మన బడంబడికయందు రాజకీయ సంబంధములు లేక ఆర్థిక సంబంధములే గలవు గాన సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వము వారాయెడంబడిక సంగీకరించెదననియు నందువలన అమెరికా-జర్మన బడంబడికకు, నష్టము లేదనియు వాషింగటన్ నుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

మిత్రమండలికి జర్మన సమాధానము

మిత్రమండలివారు జర్మనకు పంపిన నోటునకు జర్మన లీడినము సమాధాన విక్తరని రూటరు ప్రతినిధికి తెలుపబడెను. జర్మనలు బడంబడికను మిత్రమండలివారికి నివేదితురనియు రహస్య వ్యవహారముల చర్యయందు జర్మనలు పాల్గొనరాదని మిత్రమండలి యుత్తర్యజ్ఞము రాదనియును ఈ విషయము సమావేశమువారి దరహు గలసి తీర్మానింపవలెను గాని మిత్రమండలివారు మాత్రమే నిర్ణయింపరాదనియును ఆ నోటునందు గలదు.

మిత్రమండలివారి కేకాభిప్రాయములుగ నుండుట

ఏప్రిలు 19:—జర్మనలు రహస్యవ్యవహారముల చర్యించుటయందు పాల్గొనరాదని తీర్మానించుటలూ మిత్రమండలివారి దరహు ఏకాభిప్రాయములగు నుండిరి. జెనోవా సమావేశము వారిచే నేర్పాటు జేయబడిన సంఘములలో ప్రధానసంఘము నందు జర్మన లండన్ పోయినను ఇంక మూడు సంఘములందు వీరుండురు. జర్మనలును రహస్యమును ఏమిజేసినను సకల సమావేశము జగ్గిరితనమైన మిత్రమండలివారు తెలిపిరి.

జర్మనలకు పంపిన నోటు నందు, జర్మనలు విశ్వాసపీనముగ ప్రవర్తించిన లాయడు జార్జి గారు తెలిపిరి. తాము మిత్రమండలి వారికి తెలుపకుండ నేమియు నొనర్చలేదనియును ఈ యెడంబడికవిషయము ప్రారంభము నుండియు బ్రిటిషు ప్రతినిధులకు తెలియుననియు ఈ చర్యలందు వారుగూడ పాల్గొనిననియు వారిపేరులగూడ తెలిపెద మనియు జర్మన ప్రతినిధులు తెలిపిరి.

త్వరలో సమాధానము కుదురవచ్చును

ఆంగ్ల జర్మన ప్రధానమంత్రుల సమావేశము

ఏప్రిలు 19:—జెనోవానుండి యొక అసభికార ప్రకటనము గావించబడెను. జర్మన బడంబడికను గురించి చర్చించుటకు లాయడు జార్జి గారును డాక్టరు వర్నగారును సమావేశ

మగుటగని తెలియజేయబడెను. లాయడు జార్జి గారు రీయెడంబడికను చివరివేయవలసినది గానోరననియు వర్నగారుందులకు సమ్మతింపవలయు గాని యెడంబడికను తెలియుచున్నది. డాక్టరు రథెనోగారు మాత్రము ఇందుకు సమ్మతింపవలెను.

పాయింట్ కేరుగారిసితి

టూర్నగారు పాయింట్ కేరుగారి కొక లేఖ వ్రాసిరి. పాయింట్ కేరుగారు ఏప్రిలు 1 వ తేదిన, జెనోవా సమావేశమున నూతన యెడంబడికల చర్చింపవలయునట్లు చర్చించిన యెడల పరాగువారు రందు పాల్గొనననియు వాదనా మొనర్చిరి. ఇప్పుడందులకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుచుండుటచే పాయింట్ కేరుగారియందు తపకు సమ్మతము లేదని చాంబర్లెనందు తీర్మానమును దెల్పుచున వారు లేఖయందు తెలిపిరి.

రహస్యనుల ప్రకటన

ఏప్రిల్ 19:—రహస్యను ప్రతినిధి యగు లిట్విన్ గారు బడంబడిక విషయమై యొక ప్రకటనను గావించెను. బడంబడిక సంపూర్ణముగ ప్రకటింప బడెననియు పరస్పర నైతిక సహాయమును గురించి మరెట్టి యెడంబడికను గావించుకొన లేదనియు నందు తెలుపబడెను.

జర్మనలు రహస్యనులనుండి దపకు రావలసిన దానిని వదలు కొనిరి. ఈ భాగమునకు నష్టపరిహారసంఘము వారంగీకరింపరని చాలమంది దలచుచున్నారు.

పరాగువారి అభిప్రాయము.

ఏప్రిలు 19:—జర్మన యెడంబడికనుగూర్చి పరాగు ప్రతినిధి యగు బాల్టోగారు ఆంగ్ల పత్రికల కొక సందేశమందిరి. అందువా లిట్టె తెలిపిరి. ఇటీవల సంభవించిన విషయములను గురించి నేనెంతమాత్రమును విచారించుటలేదు. ఇందువలన మిత్రమండలివారియొక్కయు లిట్టి లాపె టి వారియొక్కయు సంఘభావము నువ్యక్తమయెను. ఇట్టి సంఘభావమే ఈ జెనోవా సమావేశమును జయప్రద మొనర్చును.

బ్రిటిషు ప్రతినిధి కేకాభిప్రాయములు.

ఏప్రిలు 19:—ఉదయపు పత్రికలలో చాలభాగము మిత్రమండలివారు జర్మనీ యెడల నవలంబించిన పద్ధతి చాల ప్రూరముగ నరదెనని దలచుచున్నది.

రహస్యనుల యెడల నెట్టి చర్యను జీడికొన లేదని టైమ్స్ పత్రిక నిందించుచున్నది. ఈ యెడంబడికయందు జేమియు తప్పు లేదని ఇండిపెండెంటు పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

తటస్థ దేశములు

జర్మనల కనుకూలముగ నుండుట

ఏప్రిలు 19:—జెనోవానుండి డెయిలీ మెయిలు పత్రికా ప్రతినిధి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—జెనోవానుండి తటస్థ దేశము లన్నియు జర్మనీని బలపరుచుట గమనింపదగిన విషయము. మోటా (స్విట్జర్లాండు) బ్రాటింగ్ (స్విడను) గార్మను, డెన్మార్కు, హోలండు, నార్వే, స్పెయిను, ప్రతినిధులు జర్మనీని బలపరుచుచుండిరి. రహస్యవ్యవహారముల చర్చించుట కేర్పరుపబడిన సంఘము నా పి తై చి రహస్యవ్యవహారములను చర్చించుకార్యము నకు లాయడు జార్జి గారు తన బసయందు కొంతమంది నేయాహ్వనించుటకు పూర్వవిచారములు నెట్టి చర్య ఆక్రమ మనియు ప్రభు సంఘమువారిని వెంటనే తిరిగి యాహ్వానింపవలెననియు వీరు అభ్యర్థులగు ఫాక్టాగారిని కోరియుండిరి. సమావేశము భగ్గుముగా తుండ నుండుటకు గాన తా మిట్లుగారుచుంటిమని వైకి తెలుపుచున్నను, సరిసమాప్తాన మిచ్చితిమని తమోహ్వనించి మిత్రమండలివారు తమతో సంప్రదింపకుండ జర్మనీని చర్యలనుండి వెడల దరుముటవలన వీరికే కోపమువృద్ధిచెనెను. సమావేశము భగ్గుమగు నూతన లింకను గలవు.

సమావేశము భగ్గుమగునా?

ఏప్రిలు 19:—టైమ్స్ పత్రికా సంపాదకులగు విక్టో హాము స్టీడుగారు జెనోవానుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నారు:—మిత్రమండలి జర్మనీపై దినుకొనిన క్షేత్రముందు తటస్థ దేశముల వారిలో సంప్రదింపక పోవుటచే, ఈ యెడంబడిక వై జరుగబోవు చర్యయందు ఫలితము తెల్లండునో తెలుపుట కష్టము. ఇందువలన సమావేశ కార్యక్రమమునకు చాలభంగము గలిగెను.

ఇటలీ వారాప్రతికల సలహా

జర్మనలవలెనే ఇటలీవారుగూడ రహస్యతో ప్రత్యేక సంధిని గావించుకొనవలెననియు లేకపోయినయెడల రహస్య ఆర్థిక కృత్యనిర్మాణము బృహదీ చేతులందుమాత్రమే బడుననియు ఇదివరకు రహస్య జర్మన యెడంబడిక లింకుల కనుకూలముగ నున్నవనియు ఇటలీ వారాప్రతికలు ప్రభుత్వమునకు సలహా నిచ్చుచున్నవి.

భారతదేశమునంపలి పన్నులు

ప్రపంచములోని కెల్ల చాల తక్కువ

ఓడ్యయగుగారి ప్రసంగము

ఏప్రిలు 19:—భారతదేశమునంపలి పన్నులు (కొత్తపన్నులు) కిందిచుటకు నిరాకరించుటకు గూర్చి సర్. మైకేలు ఓడ్యయగు గారు “డెయిలీ టెలిగ్రాఫు” పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ప్రపంచములోని కెల్ల భారతదేశమునందే పన్నులు చాల తక్కువ. 1920 సం॥ న భారతదేశమున తల 1 కి రు 5-10 అణాలవొస నుండెను. మెసపోటోమియానుందు తల 1 కి 2 నవరనులు ఇంగ్లండునందు తల 1 కి 22 నవరనులు. భారతదేశమునకు 3380 ల తల నవరనుల జాతీయ ఋణమునూ త్రమే గలదు. అనగా తల 1 కి 31 పిల్లింగుల చొప్పున పడును బ్రిటనునందు తల 1 కి 200 నవరనుల చొప్పుననుండును జాతీయ ఋణమునందు 2 వంతులు ప్రతిఫలము కచ్చుకార్యము లందు వెచ్చింప బడెను. ఇదంతయు జూడగా, భారతదేశమునందు రాజకీయకాంతి మాత్ర మున్నయెడల, భారతదేశమే సరియగు ఆర్థిక పరిస్థితులలో నున్నదని చెప్పవచ్చును. భారతప్రభుత్వ మొత్తము అచాయమునందు నూటికి 20 చొ॥ న మాత్రమే నైతిక కాఖ కింద వ్యయ మగుచున్నది. వీనికి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ అచాయములను గూడ జేర్చుకొనెడల నైతికవ్యయము తల 1 కి అక్రమ చొప్పున పడును సివిలుకాఖయంకు వ్యయము తగ్గించుటకు చాల వీళ్లుగలవు. భారతదేశమునందు అల్ల వెన్నలను చాలవరకు తగ్గింపవచ్చును. భారతప్రభుత్వమునందే చాలకాఖలు తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారి వశ మొనర్చుబడెను. అందుచే రాజప్రతినిధి గారికి ఏడ్వారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులవునరము లేదు వీరిలో నొకొక్కరికి సాటుకు అయిదువేల నవరనుల జీతమియవలయును. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు సంస్కరణలు వచ్చిన తరువాత సమీక దుర్య్యత మొనర్చుచున్నవి. ఈ ఆర్థిక చిక్కులను వదలుకొనుటకు ధనికులగు వారివైశిష్టికముగ పన్ను విధించుటయే ముఖ్యమగు మార్గము.

ప్రాచ్యుత్తరదేశములు.

ఏప్రిలు 19:—సిరియా, పేలస్తైను, ట్రాన్స్ జోర్డానియా లయందు పరిస్థితులు క్లిష్టముగ నున్నవని కెయిరోనుండి వచ్చు సమాచారములవలన తెలియుచున్నది. ఈ ప్రదేశములందు మహమ్మదీయుల న రెన్టు జేయుటచే ప్రజలు పరాగు వ్యతిరేకకార్యముల గావించుకొనిరి. జోర్డాను, బాగ్దాద్, బీరట్టు, డెహ్లానులందు కొన్ని అల్లరులు జరిగెను. సిరియనుల బత్తిడినన పరాగువారు జాతీయండ్ల వెడలి పోవలసివచ్చెను. హోమ్స్ నకు సమీపముననున్న పరాగు పటాలములను బెనూయ నులు ఎదిరించిరి.

మనిలాయందు అగ్నిప్రమాదమువలన 200 గృహములు పరశురామప్రీతి యాయెను.

జపాను-నైబేరీయా

జపాను నైస్యముల సంఘట

ఏప్రిలు 19:—నైబేరీయా ప్రభుత్వమువారును జపాను ప్రభుత్వమువారును ఇటీవలజరుపుచున్న రాయబారముల విఫలములాయెను. అందుచే జపానువారు నైబేరీయాకు నైస్యముల సధికముగ కలెవుచున్నారు.

రాయబారములు విఫలములగుటవలన జపాను ప్రభుత్వమువారి యాదేశములందు మార్పులు కలగ లేదనియు జపాను వారు నూతనముగ పంపిన నేనలు ఇదివరకక్కడనున్న నేనలను విడుదలజేయుటకు పంపబడెననియు జపాను ప్రభుత్వమువారు పకటించిరి.

సమీపప్రాచ్యము

కెరలిష్టులు సమావేశము సంగీకరించుట

ఏప్రిలు 19:—ఆంగ్లోరా ప్రభుత్వమువారు సంఘము సమావేశమునకు సమ్మతించి రనియు తాత్కాలిక సంధి విషయమును తిరస్కరించినయొక కాన్ఫ్రెన్స్ నోపిలునుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

నష్టపరిహార సంఘమువారు, నష్టపరిహార తీర్మానము నిమిత్తము జర్మనలు విదేశములందు ఋణములుపుచ్చుకొనుటకు వరతులను నిర్ణయించిరి.

యేలము అమ్మకము చెన్నపురి హైకోర్టులో

సి. ఎస్. నెం 817/1920.

వాది:- ఎల్. చూరు రంగనాథం శెట్టి.

ప్రతివాది:- ఎల్. చూరు రంగయ్య శెట్టి, మరికొందరు.

6-2-1922 వ తేదిన జూరీ ఆయన కోర్టు ఉత్తర్వు ననుసరించి ఈ క్రింద తెలుపబడిన గృహమును, నేలను 1922-వ సంవత్సరం మే నెల 20-న తేది తనివారము నాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు అత్యుక్త నోటిసులలో తెలుపబడిన పరశ్చల ప్రకారము సదరు గృహము వద్దనే రిజిటరుగారు బహిరంగ యేలము చేసి అమ్ముదురు. సదరు నోటిసులు కావలసినవారు ఈ దిగువ ప్రేరాలుచేసిన వారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

ఈ క్రింద తెలుపబడిన వారి ఆశీసునందు పనిచేయు దినము లలో పగలు 10 గంటల 30 నిమిషములు మొదలుకొని సాయం త్రము 4 గంటల 30 నిమిషముల వరకు సదరు గృహమునకు సంబంధించిన దస్తావేజులు కర్తౌరా పరిశీలించవచ్చును.

15-4-1922.

మెచ్చుకొలు

బొమ్మిట, అజ్ఞాపిల్ల పీఠిలో నుండు నెం 16 ఏ. రు గృహము, నేల సదరు గృహమునకు ఎల్లలు:- ఈ త్రరమున అజ్ఞాపిల్ల పీఠి, దిక్షిణమున ప్రాంటిక్ ముత్యా మొదలి పీఠిలో నుండు నెం 27 రు గృహము, పడమర సి. వెంకయ్య, పి. అయ్యన్న శెట్టిగార్ల గృహములు, తూర్పు ప్రాంటిక్ ముత్యా మొదలి పీఠి, ప్రాంత సర్వే 4816, 4817 నెంబరులు, రీసర్వే నెం 6779 రు, కత్తెరు సర్టిఫికేట్లు నెం 5080 రు గలది. వద్రాసు - చెంగలబ్బట్లజ్ఞా రిజిస్ట్రేషనులోను రిజిస్ట్రేషను ఆఫ్ అమ్మరిస్సెన్ చార్జిలో నున్న చెన్న రాజధానిలోను నవ రిజిస్ట్రేషనులోను చేరినది.

2 నేలలు, 906 చదరపు అంగుళములు గలవు.

ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యము, బి. ఏ., బి. ఎల్.,

హైకోర్టు వకీలు.

రిజిటరు ఆఫీసు, 117 ఆర్మీనియస్ పీఠి, మదరాసు.

నోటిసు

బెజవాడ డి. ము. కో. ఫయిల్

O. S. 169
1922

సూరా శీతయ్యవగయిరాలువాండ్లు

తూముక్తయ్య వగయిరాలు ప్రతివాదులు.

కృష్ణా డి. రుపూరు సుబిజిట్టరీ యిలాకా గోసవీడు గ్రామములోని ప్లయింటు మెచ్చుకొలు దాఖలా

- (1) డి. నెం 300 రు, రు. 34-8-0 లు కిస్తుగల య 11-50
- (2) డి. నెం 288 రు, రు. 15-2-7 లు కిస్తుగల య 7-58
- (3) డి. నెం 290 రు, రు. 20-6-1 లు కిస్తుగల య 7-58
- (4) డి. నెం 298 రు, రు. 27-1-11 లు కిస్తుగల య 13-56

తరగి 107-2-7. మొత్తం య 47-83 పెంట్లు

గ్రామ సాముదాయపు చీటి భూములయందు వాదుల యొక్క యు 1 to 10-17 to 20 ప్రతివాదుల యొక్కయు గోరపేడు వారు గంగాదేవిపాడు గ్రామ యావత్తుంది యిటులకు ఆంకల ప్రాప్తిన మొదల మేపు కొనుటకు మూలము కలిగియున్న జాయంటు హక్కు భుక్తములను స్థిరపర్చించి అందుకు భంగకరము కలిగేలాగున బెజవాడ డి. మునసపు కోర్టువాు O. S. 169/1919 రులో ప్యాసు చేసిన డిక్రిట్ అండ్ వాయిట్ అని డిక్రీరు చేయించుటకు ఆప్రా. ఆర్డరు 1, రూలు 8 ప్రకారం గంగాదేవి పాడుగ్రామస్తులందరి టాపున రిజిట్రేషన్ చేతు కౌన్సిలీలో వాదులు పర్మిషన్ పూరి యీ దావాను దాఖలుచేసినారు గంగు యీ దావాలో మిగిలిన సదరు గ్రామస్తులలో యవరయనా వాదులుగా గాని ప్రతివాదులుగా గాని చేరి వాదన చేయదలచుకున్న వారు ది 15-6-22 తేదిన బెజవాడ డి. మునసపు కోర్టులో హాజరయి రిజిస్ట్రేషన్ దాఖలు చేసుకోవలసినది ప్లయింటు నకిల్లు మెచ్చు క్లలో యీ వాదుల తాపున దాఖలైన తల్లెపాటి వెంకటేశ్వ రావు వంతుల గారి వద్ద యివ్వబడును.

బెజవాడ } తుర్ల పాటి వెంకటేశ్వరరావు,
10-8-1922 } వాదుల తరపున కాకేరీ.

బొంబాయి పాశ్చాత్యసభ సంస్కరణములు

బొంబాయిలో పాశ్చాత్యులు సమావేశమై రాష్ట్రీయ పాశ్చాత్యసంఘము నేర్పరుచుటకు తీర్మానించిరి. రాజకీయ సంస్కరణముల విషయమున ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసమునకు పాత్రులగువారిని సభ్యులనుగా నియోజింపవలెను. మ్యూనిసిపలు బోర్డులు మున్నగువానిలోగూడ ప్రాతినిధ్యమును సమకూర్చు కొనవలె నని వారు తీర్మానించిరి.

డిలాహా మాత్యకేసు,

కీ. శే. డిలాహా సత్తినిధులపక్షముల చేయబడిన సివిలు దావాలో నిరుపక్షములతోను సంబంధించి రెండులక్షల రూపాయలకు సింగంపట్టిమారు జమిందారు ఇయ్యవలసినట్లు హై కోర్టుముఖ్యన్యాయమూర్తి నిర్ణయించెను. మొత్తమును రెండువాయిదాలలో అనగా ఏప్రిల్ 20 తేదీలోపుగన, రెండవ వాయిదా మే 5 తేదీలోపుగన నీయవలెనని నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి 5 దిన మయమునకు చెల్లింపవలెనని డిలాహా పక్షమున పి. డబ్ల్యు. పార్విడ్జిగారు ఆర్. సి. ఎం. స్ట్రీట్సు గారును ద్రవ్యము నిష్పేష వలసినదని ముఖ్యన్యాయమూర్తిగద్ద అట్టి పెట్టుకొనిరి. మొత్తము నీయవలసినదని ముఖ్యన్యాయమూర్తి యూర్తి యూర్తి యూర్తి వుచే నెను. మొత్తము లో మూడువ భాగమును డిలాహా విరతువునకును మిగిలిన రెండుభాగములను డిలాహా మైదరుకుమారుగపేట యంగ్లాడులోని ఆఫీసులలో స్ట్రీక్ చెల్లింపవలసినట్లు నిర్ణయింపబడినది. ప్రతివాదిపక్షమున నెవరును వాదించలేదు.

కడంబూరు కుమారజమిందారుపక్షమున డాక్టరు స్వామినాథను వాదించెను. కాని ఓడిపోయెను. ఖర్చులుగూడ భరింపవలసినవైనవి.

ముప్పదియిద్దఱు మంత్రులచరిత్రము

ఆచటచట రత్నములవంటి చాటుపద్యములుగలవు. నేటివరకు లభించిన చరిత్రప్రమాణము లనుసరించి వ్రాయబడినది. ౦-౧౨-౦

ఆంధ్ర పదపారిజాతము ౧౦౦ పుటలు

కలికోబైండు. అకారాది నిఘంటువు	3-౮-౦
నిత్యకర్మాప్తకము సస్వరాంధ్రప్రయోగం	౨-౦-౦
అందఱకు అత్యావశ్యకమయిన మత గ్రంథము కలికోబైండు	౨-౮-౦
మంత్రపుష్పత్రయము:-సస్వర విద్యారణ్య భాష్యాంధ్ర భీకారాత్మ్య సమన్వితము	౦-౪-౦
సూర్యసమస్కారమంత్రములు డిటో	౦-౮-౦
సదాచారము డిటో	౦-౮-౦
సంధ్యానందనము డిటో	౦-౪-౦
శారీ తులసీ సంతానగోపాలపూజలు (స్త్రీ పురుషులందఱకు అన్నిజాతులవారికి అత్యావశ్యకమయినది)	౦-౪-౦
గోత్రప్రవరసంగ్రహము	౦-౮-౦
ఒంటిమిట్టరఘువీరశతకము:-అయ్యల రాజు త్రిపురాంతక మహాకవి ప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రించబడి యుండలేదు.	౦-౪-౦
ఆర్యవిద్యారహస్యము వచనము	౧-౦-౦
ఈశ్వరదర్శనము సూత్రము వచనము	౧-౦-౦
సంఖ్యాగనామప్రకాశిక:-సకలకాత్రము లకు సంబంధించిన విషయములు - సంఖ్యా క్రమముగ నిండు వివరింపబడియున్నది.	౧-౦-౦
త్రివర్గప్రదీపిక:-అర్థకాండము తిరుక్కురళు అనుద్రవిడగ్రంథమునందలి రాజనీతిమాత్రమీ కాండమున గలది. అందరు చదువ దగినది.	౨-౦-౦
టీకాతాత్పర్య విశేషార్థములు గలది.	౧-౦-౦
ససత్పుజాతీయము, శంకరభాష్యము ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యములు గలది.	౧-౦-౦
౦-౮-౦ శెలకు తక్కువ గ్రంథము వి. పి. పంపబడదు.	
(3) క. మార్కు-౧డేయశర్మ, కీ. పాకు, మదరాసు.	

శ్రీ రామకృష్ణవరమహంస శిష్య సంఘము

అధ్యక్షుని నిర్వాణము

శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి సిద్ధిచింతన

జగద్విదితులను జగద్వంద్యులగు శ్రీ రామకృష్ణవరమహంస స్వయముగ నేపించి గురుపదేశమును బడసినవారును శ్రీ వివేకానంద స్వామికి సహాధిపతులును శ్రీ రామకృష్ణ శిష్యసంఘమున కధ్యక్షుడు నగు శ్రీ బ్రహ్మానంద స్వామి యీ నెల 10 వ తేదీరాత్రి 8-45 గంటలకు కలకత్తా నగరమున కీర్తిశేషులైన వినుటకు చాల చింతిలుచున్నాము. రామకృష్ణమండలికి త్రిమాత్రులనందగిన పరమహంస వివేకానంద బ్రహ్మానందులు ముగ్గురునుగూడ ముక్తివొందిరి. ఇటీవలననే బ్రహ్మానందస్వామి చెన్నపురికివచ్చి కొన్నిరోజు విదటనుండి పూర్వాశ్రమమునందుబ్రహ్మానంద స్వామి కిలు మహారాజునిపిలు బడుచుండెను. ఇతడుపరమహంసకు మానసపుత్రుడు ఒకనాడు కాళికాదేవి పరమహంసస్వామి కృష్ణమున కడవిడిచిగో నీ కొకవిడ్డ నిచ్చుచున్నాను ఆతరువాత మానసపుత్రుడని మరల పరమహంసకువ నార విందయై నుడివెను పిమ్మట నా బాటలు రకలు (బ్రహ్మానంద స్వామి) దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చి పరమహంస స్వామిని సందర్శించగానే ఆతడే కాళికాదేవి నిర్దేశించిన బాటదేని పరమహంస స్వామి గ్రహించెను. పరమహంసకా బాటడు వాత్సల్య రసాధార భూతుడై యుండెను. బ్రహ్మానందస్వామి సుగుణాంపదకు వివేకానందస్వామి ఆధికానంద భరితుడగు చుండెను. మాతృ స్వరూపిణి యగు పరమహంస పత్ని భౌతిక శరీరమును విడిచివేసి వశతత్వము మాత్రమే యైవది. ఇంతలో మరల బ్రహ్మానందస్వామి పరమపదించుట తటస్థించెను. రెండువత్సరముల క్రితము పరమహంసస్వామి పరలోక మున కేగెను.

వైనా కలహములు

ఏప్రిల్ 19:-దెనరలుచాన్సెల్మన్సిగారును, పుష్పేపుగారును పోరాటములు తప్పకని ఇదివరకే విధింపబడినవి నుడువుచుండిరి. వెకింగునం దుదేక మధికముగ నున్నది. వైనా బ్యాంకులలో నుండి భనమును దీసికొనుటకు ఖాతాదారులు మూగుచుండిరి. వెకింగునం దాహారపదార్థముల కొని నిలువజేయుటకొక ప్రజలసంఘ మేర్పాటయెను.

విరిశుపరిస్థితులు

చెల్వాన్లు పోరాటము

ఏప్రిల్ 18:-గత 24 గంటలలోను చెల్వాన్లునందు పోరాటముల ప్రజలగుంపునకు పోరాటము తీవ్రముగ జరిగెను. ఇందు అధమము 20 వంది వాతులు తుతగాతులు ఉండురు. గుంపులు 15 గృహములకు ఆగ్నిదరికొల్పిరి. వైనికులు మరణించుట నుపయోగించవలసి వచ్చెను.

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, మధుమేహము, పుంజనవాయి, సెగ, మూర్ఛ, డెర్మి, మూలశంఖి, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నం పూచీవైని కుదిర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే నొమ్మిచ్చుట

ఆపురాపములకు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పర్యత వాసులగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వాడవద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని ఆపాయములకు లోనై నేర్పుకొని పరశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము మాదగ్గనుండి బౌద్ధధర్మము నేపించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యైకయ్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యైకయ్యు నియ్య నవసరములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బౌద్ధధర్మములు వి. పి. గా పంపబడును. (3222) వి. ఎస్. రాజా. దీర్ఘాయునిర్మూలనాలయము } దీర్ఘ వ్యాదులకుఘనమైన భిమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

ఖద్దరు వద్దనుట

18-4-22 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కర్షకులకు బోధించు ముక్తికా శ్రీయుత పేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారు, చుట్టపా వ్రాసినవ్యాసము, పూర్తిగా చదివితిన:-

నా కంఠము వింత కొలుపునున్నది ఏమనగా, సదరు పుస్తకం తనానీలుదారువా రగు, శ్రీనందూరి సింహాద్రి చిత్తలు వారు యేలుయలో తనానీల్ దారు యుద్ధోగము నీను ఒకపర్యాయము, వారియొంటికి వెళ్లుట తటస్థించినది. నేను శ్రీవారున్న, నేనున్న, వాన్ కోఆపరేషనునుంచి, ముచ్చటించుటగా కర్షకుసుగురించి శ్రీవారు, చాలా దీనియను) ప్రోత్సహచేయుచూ నేను ఆసీనుకు వెళ్లుట యు లో గాక మిగత కాలములో నేనున్నా, నాకుమాన్యున్న గురువయ్యే, వాకుమన్నానని శ్రీవారు చెప్పెను, కుమార తాలూకు, కర్షకుబట్టలను, నాకు కనపర్చినారు. అట్టి శ్రీవారు పప్పుడు కర్షకుబట్ట నుపయోగించు రహితులను భయపెట్టుట, నే వి మ య మ. వి న గా, స్వ లా భా పే క్ష యు ివ్యో ప్రమాదమ ఆపేక్షచేయిబోధలు చేయుచున్నానని హామీచెబుచున్నా; గాని వాటికి మనస్సులో కర్షకులందు శిక్షానాము లేక గాను. వారు కర్షకు నుపయోగించుట మాని యుండరని. గూడా నానమ్మిక—కాన సదరు రహితులతో యెడల శ్రీ తనానీల్ దారు వారియొంటికి వెళ్లి చూచిన యెడల కర్షకుబట్టలు తప్పక కనపడవలవు, అని నా నమ్మిక అటుపయన ఆయనను మనసోదరు రహితులు భయము విడుతు రుగాక యని నమ్ముచున్నాను—నసీర్ ఆహమ్మద్.

తెలుగుతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

16-వ తేదీన తెలుగు జాతీయవిద్యాలయములో సమావేశమై తాలూకాసంఘముచాతు చేసిన తీర్మానములు.

1. వెంటనే, అధ్యక్షులు, కార్యదర్శి, కోకాధిపతితో కూడుకొనిన ఫిర్కా-కాంగ్రెసుసంఘమును ప్రతిఫిర్కాలో ఏర్పరుచుటకు తీర్మానించడమైనది.

2 గ్రామసభ్యుల పావలాచందా లన్నియు ఫిర్కా కాంగ్రెసుసంఘమునకు చెందవలయును. అలా ఫిర్కాసంఘములు తేలిపోట్ల, ఆ పావలా లన్నియు తాలూకాసంఘమునకు చేరవలయును.

3. ఈ క్రిందివారు తాలూకా కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులుగా నెన్నుకొనకమైనది.

- 1. దాట్ల చిన్ననీలగిరిరాజుగారు అధ్యక్షులు పెనుమంట్ల 2. నందూరి పార్థసారథిగారు కార్యదర్శి:—తెలుగు 3. నూరంపూడి చినవెంకట హనుమానుగారు:—ఆత్తిలి సహాయకార్యదర్శి 4. నొడ్డిపట్ల సత్యేశ్వరరావుగారు కోకాధిపతి తెలుగు 5. క తాన అమృతరావురాజుగారు వడ్డూరు 6. కామిశెట్టి వెంకటనరసయ్యగారు పడాల 7. సత్తిరాజు సీతారామమూర్తిగారి పడచుర విష్ణురెడ్డి 8. ములుగుట్ల రామమూర్తిగారు మంచెలి 9. నూలు ముకుందంగారు రేలంగి 10. ఇకటూరి వీరసుబ్రహ్మయ్యంగారు ఏలేటిపాడు 11. చెరుకుపల్లి శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారు తామరాడ 12. ఖండవిల్లి అమ్మిరాజుగారు ఖండవిల్లి 13 తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు నిడదవోలు.

4. వై కార్యనిర్వాహకవర్గము మాసమున కొకసారి తప్పక వివిధఫిర్కాలలో నున్న గ్రామములలో సమావేశము కావలెను.

5. ఈ క్రిందివారు ఫిర్కాప్రచారకులుగా పనిచేయుటకు ఆమోదించడమయినది.

- (1) తెలుగు ఫిర్కా:—కోవ్వలి రామచంద్రరావుగారు. 2. జమ్మిడిఫిర్కా:—మానాప్రగడ వెంకటరత్నంగారు. 3. వెంటపాడు ఫిర్కా:—చందూరి రామమూర్తిగారు.

- 1. ఖండవిల్లి ఫిర్కా:—గోనెళ్ల సీతాపతిగారు. 2. పెనుమంట్ల ఫిర్కా:—మొక్కరాల కనకదుర్గయ్యగారు 3. దువ్వెఫిర్కా:—వత్సవాయి రామరాజుగారు.

మిగత మాడుఫిర్కాలకు ప్రచారకులను ఏర్పాటు చేయవలసియున్నది. ప్రచారకుని 1-కి 25 రూపాయలు వేతనము ఖర్చులు కలిపియచ్చుటకు నిశ్చయింపబడినదిగాన, పనిచేయు సమకట్టిన మాతృసేవకులు తాలూకాసంఘమునకు దరఖాస్తులను పంపజేయవలెను.

నందూరి పార్థసారథి

తాలూకాసంఘకార్యదర్శి

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

౧౯౨౨ సంవత్సరము జనవరి నెల మొదలు మార్చి నెల ఆఖరువరకు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘపు జమాఖర్చు లెక్కజమ

Table with 2 columns: Description of expenses and Amount. Rows include items like 'సంవత్సరం డిసెంబరు నెల ఆఖరు వరకు నిలువ రొక్కం', 'కాటములు, దూది, విక్రయం బాపత్తు వనూలు', 'తెలక్ నిధి, (ప్రత్యేకనిధి) వస్త్ర రా వనూలు ఇతర వనూలు', etc.

మొత్తం. ౨౯౦౯-౧౪-౧౦

ఖర్చు

Table with 2 columns: Description of expenses and Amount. Rows include 'కార్యస్థానపు ఖర్చులు', 'ప్రచారకుల జీతములు భత్య ఖర్చులు వస్త్ర రా', 'తాలూకాసంఘములకు యిచ్చినది', etc.

మొత్తం. ౨౦౯౫-౨-౦

౧౯౨౨ సంవత్సరం మార్చి నెల ఆఖరువరకు నిలువ రొక్కం

మ.రా:— ప్రచారపుఖర్చు మొత్తములో యీ మాడు నెలలకేగాక లోగా నిలువలో నుండిన జీతములు వస్త్ర రా చేరి యున్నవి. విచ్చికభటులకు కట్టించిన చొక్కాలకుగాను కార్య నిర్వాహకసభవారి తీర్మానము ప్రకారము భిక్షాఫత్ సంఘము వారికి ఉచితముగా యిచ్చిన సగం పోష మిగత దుస్తులరూప మున ఆఫీసులో జమవున్నది.

కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్.

జిల్లాసంఘకార్యదర్శి.

అమృతాంజనము

అన్ని నెలపులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు

Table with 2 columns: Description of benefits and Amount. Rows include '1. నెలపుల దురదను', 'మాన్యును తగ్గించును', 'వాపుల వేలకువేలు', etc.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేక.

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోటి దుర్గంధములేక యుండును. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు

వేలకువేలు డబ్బాలు చిక్రయము వెల 0-6-0.

రాజరాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతిసాకేకము లగు చాల మంచిమందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెడలనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయుండిను. చర్మము నలు వెక్కిడు. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

ఆటసిత్తిలి. అఫీసుగారు ఆచటికి 1-... ౧౦౧ ౧౦ తేదీన కెల్లి ప్రజలను కాంగ్రెసుసభ్యులుగ చేరవద్దనియు కర్షకుబట్టలు కట్టవద్దనియు చందా పావలాలు నీయవద్దనియు అటుచేసిన యిదివరకు వారికియే మీకును బట్టననియు మీతోపడకము చేసెరట. అట్టి గయితుల పాలములకు నీరు సప్త యు కావడదనియు బెదిరించిరట. దేశీయసోదరులకు జీవ నాశాగ్రము కలుగజేయు కర్షకుప్రచారము మాడవడనుట యెట్టి ప్రజాత్రేమకరమగు కార్యమో అగమ్యుటలేదు. వీరిద్వష్టిలో కర్షకును ధరించు పే రాజుద్రోహముగాకన బతుకున్నది కాబోలు. అంతటితో తృప్తిచెందక గ్రామసావధి గోడలమీద “గాంధీ మహాత్మ్యుడై” అనియు “లోకమాన్యకై” అనియు వ్రాయబడి యుండగా ఆ అక్షరములను చెరిపించివేసెరట. వీరిచ్యవలన ప్రజలు పట్టుదల ద్విగుణీకృతమయినదని తెలుపుటకంతయు సంతసింపుచున్నాము.—యశాస్థావారి.

తెనాలి రైలుప్రేషను దుస్థితి

తెనాలి ప్రేషనులో ప్రయాణికులస్థితి ఒక దురదస్థిగా నున్నది. ప్రతిరోజు ఉదయం 7 గం నాల్గురైళ్లు కలియును. పునూరు 15 నిమిషముల కంటే ఎక్కువసేపు ఆగవు. టిక్కెట్లూతీసుకొనుటలో ప్రయాణికుల తుకన ఇంతి అంత యని చెప్పనలవి కాదు. ఒక ఆర గంట ముప్పావుగంట కాలములో వందలకొలది ప్రయాణికులకు టిక్కెట్లు అందవలెను. పెద్దపెద్ద ఉద్యోగములు మూడవకాను టిక్కెట్లుఅయినా మొదటాట వెట్టి లాగిపోయి తెచ్చుకొందురు. పాపము యే అధికారము లేని సాధారణప్రజలు మిక్కిలి బాధపడుచున్నారు. ఎంత అవసరమైనపనిమీద పోవలసియున్నను ఒక్కసారి కోర్టువాయి దాలకు పోవలసిన వారు సహితము టిక్కెట్లు అందక ఆగిపో నలసి వచ్చుచున్నది. కొంతమంది కార్యనిర్వాహకమునట్టి మంచి చెడ్డ ఆలోచించక టిక్కెట్లు లేకయే ప్రయాణముచేయు వా రాష్ట్రమునకు మానా లోను కావలసినవచ్చుచున్నది. అనేకులు వృద్ధులు, బాలురు టిక్కెట్లబాక్కడగగ నెట్టుకొని నానాబాధ పడుచున్నారు. పది పదిపాను మంది ఒక్కసారి టిక్కెట్లు కన్నములో చేయిపెట్టుటచేత ఒకతెడబ్బు తినికొని మరియొకరికి టిక్కెట్లు ఇచ్చుట, ఇయ్యి బలవంతముగా బయటికి లాగుకొన జరిగి మిగతాచిల్లర డబ్బులో, లేక టిక్కెట్లలో జారిపడిపో చున్నది. పాపము ప్రేషను అధికారులుమాత్రము లయ. కాలపరిమితి లేకున్న. ప్రయాణికుల సంఖ్య -వ. ముందు వచ్చిన సాత్వికునికి టిక్కెట్టే జారకదు. రాత్రివేళ మూడురైళ్లు జంక్షనుఅగును. ఇవేపరిస్థితులు. దుగుటచేత మరింతకష్టము. ఆచటికిలో మూట లిప్పవా రకుర్కాయలకు కావలసినంత అవకాశము. ఈసందర్భము కక్కగా గమనించి టిక్కెట్లు సావకాశముగా కొను నాతిపట్టణములో కొత్తపేటలో మరియొక బుక్కింగు స్టాటుచేయుటకు రైల్వేఅధికారులు వెంటనే ప్రయ నని నమ్ముచున్నాను.

మల్లాది దేవేంద్రుడు.

రు 116 లు బహుమానము

గుణములేదని నిరూపించువారికి రు 116 లు

బహుమాన మియ్యబడును

శ్రీలక్ష్మి సంధించు సమస్త వ్యాధులకు

ప్రదరాంతకము

అన్ని విధములైన కుసుమల, రక్తపిత్తము, ఋతువుకాక పోవుట, ఋతుకాల అపస్మాదము (Hysteria) తిమ్మెరు వ్యాధిగము, మూత్ర, శ్రీలక్ష్మి మర్మాకరణమునకు గలుగు ప్రాముఖ్యము, మున్నగువానిని ఈ శిక్షాద్రవ్యము నిశ్చయముగా నివారణ చేయును. మందుతో అపహానమార్గము, లేవ్యాము పంపబడును. వెల రు 5-0-0 మాత్రమే, తిహాలాఖర్చులు సహా.

ఏజంట్లు కావలయును. ధరావతు ముఖ్యము. సోల్-ప్రాప్రయిటరు, ఆర్యాయశ్వేదావధానియము, కాకినాడ.

8440 త్వరపడుడు! జాతకరత్నము ప్రతులు తక్కువ!!

PART 1

జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగువి లేకయేసంవత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యులేటరు రీడింగుతో సహా యెన్నిసంఖ్యలనులక్ష్యమున జ్యోతిషముని సహాయము అక్కరలేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు ధాము, సంతానము మున్నగు వ్యాధిభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖిలకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా. (8291)

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగముకు కుశారము

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పద, అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీలక్ష్మి కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

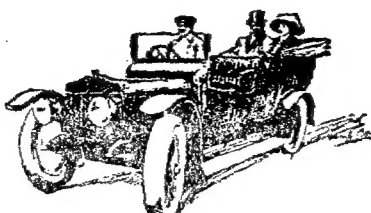
వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు శీఘ్రముగా గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తిహాలాఖర్చు తుల్యముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 ఫనసనాడీ, బొంబాయి

Advertisement for The Zandu Pharmaceutical Works Ltd. featuring the company name, address (Elphinstone Road, Bombay), and details about their medicines and products.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయ కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై స్టెటికెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రు 16 లు చొప్పున ఇచ్చించవలెను. (11) GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టురోగనివారణి

యోగ్యతాపత్రములు

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి యేల స్పృహకరమౌనదరు? కను 18 సం||ర ముల నుంచియు వాస్తవీహితులు కొందరు 5, 6 సం||ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్పృహకరములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" నేలించి రోగినిముక్తలమై చాలనుఖముగా యున్నాము. N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణబిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కురుర్పుటలో దీనినిమించి దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋతువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా వస్త్రాంగోనివారణి" ఘనవిదీ మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి జగత్తె. 2కి సెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రు 6-0-0. ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (8383) శాస్త్రపీఠ పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

Advertisement for 'వైద్యరత్న పండిత' (Vaidyaratna Pandita) featuring a portrait of a man and text about his medical expertise and services.

శుక్రత, మతానుసా... గను, కులభ సాధ్యములగు 800 చికిత్సలను అలుపు వైద్యగంధము. దీనియందు సమస్త వ్యాధులకును, వైద్యుని సహాయ మవసరము లేకుండా చేయదగిన అముత్యరయోగములే గలవు. ప్రతి వారినద్దనుండ దగినది. 1 కి 1-4-0 పి. పి. చార్జి 0-6-0 తియ్య శ్వేదచర్మిక వైద్య, ఆరోగ్యకస్తుగుణ, శారీ, నిదాన చికిత్స మొదలగు విషయములను వ్రాయుచు మాస సంచికలుగా ప్రకటించబడును. మాదిరి యిచ్చితము. సం|| వందా రు 2-8-0 పి. పి. 0-4-0 వెంటనే కోరిన సంచికని రు 3-12-0 కు పి. పి. చేయబడును. (8851)-2 ఆయుశ్వేద గ్రంథమండలి, పెరిదేపి నెల్లూరుజిల్లా.

Advertisement for 'అమృతాంజనము' (Amruta Anjanam) featuring an image of a medicine bottle and text about its benefits for skin and health.

Advertisement for 'అశ్వగంధాదిలేవ్యాము' (Ashvagandhadi Lehyam) featuring text about its medicinal properties and usage.